

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49.
Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din.

Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina
inserate in reklamacije sprejema u p r a v a »Domoljub«. — Telefon 29-92

Pred kongresom

Dnevi velikega evharističnega slavlja se naglo bližajo. Ako smemo soditi po obširnih pripravah, ki se vrše tako v Ljubljani kakor v sleherni župniji, bo naš kongres nekaj edinstveno lepega in bo vsled splošne in resne notranje priprave rodil tudi trajne sadove.

Glas o našem kongresu gre po vsem svetu. Oči vseh katoličanov bodo one dni aprte proti naši deželi in njenemu središču, zato je dolžnost nas vseh, da vsak po svojih močeh pripomore do čim lepšega uspeha kongresa.

Posebno naklonjenost je našemu kongresu izkazal sveti Oče. Na prošnjo pripravljalnega odbora je namreč določil poljskega nadškofa-primate, kardinala Avgusta Hlonda za svojega zastopnika na kongresu. To imenovanje je brez dvoma izraz posebne naklonjenosti sv. Očeta do jugoslovanskih katoličanov. Ne zgodi se namreč zlepa, da bi na pokrajinskih evharističnih kongresih, kakor je naš, poglavarja sv. Cerkve zastopal kardinal. Naj to odlikovanje svetega Očeta podvoji naše delo in naše priprave za kongres.

Tudi naše državne oblasti se zavedajo važnosti našega kongresa. Železniški minister je vsem udeležencem kongresa dovolil polovično vožnjo po železnici. Nj. kralj. Vis. knez

namestnik Pavla pa je daroval za kongres 20 tisoč dinarjev.

»Domoljub« iskreno prosi vse svoje čitatelje, da sodelujejo pri pripravah na kongres. Notranja priprava, duhovna obnova, naj traja prav vse dni do kongresa. Naj bodo posebno šmrtnične pobožnosti, ki se jih Slovenci tako radi udeležujemo, posvečene temu velikemu namenu. Po Mariji k Jezusu, bodi v majniku naše geslo!

Pa tudi zunanje priprave terjajo od vas sodelovanja. Župnijski pripravljalni odbori so dobili nalogo, da v teh dneh ugotove število udeležencev na kongresu. Najbrž vas bodo v teh dneh obiskali zastopniki vašega pripravljalnega odbora. Takoj prijavite svojo udeležbo. Če vas nihče ne obišče, se prijavite sami pri župnem uradu. Morda se bo marsikomu zdelo, da je za priglasevanje še čas. Pa ni tako. Ker se obeta ogromna udeležba, ni mogoče, da bi se vršile vse slovesnosti v lepem redu, ako prireditveni odbor ne bo imel pravočasno v rokah števila udeležencev, na podlagi katerega bo šele mogoče sestaviti podroben spored za zborovanje, procesije, preskrbeti hrano in prenočišča, zlasti pa poskrbeti za zadostno število vlakov.

Zato še enkrat iskrena prošnja: Priglasite takoj svojo udeležbo na kongres!

Nekoliko politike

Ni ga stavka, ki bi ga danes pri izobražencih in pri preprostih ljudeh pogostje ne slišali, kakor je naslednji: »Saj so zaman vsa prizadevanja in upi, vedno je enako, oziroma še vedno slabše.«

Na prvi pogled je to res, toda kakor hitro pozreli smo stvar le nekoliko podrobneje, vidimo, da smo doživeli ravno v zadnjem letu velikanske izpremembe prav povsod, zlasti pa na političnem polju, tako na našem domačem, kakor tudi na zunanjem. Ni naš namen, da bi razpravljali danes o globokih izpremembah, ki so se izvršile po nesrečnem marsejskem atentatu v naši domači notranji politiki. Še pred enim letom vsemogočna JNS, ki je tako glasno kričala, da bo njena moč in oblast malo manj kot večna, je danes le še kup smešnih razvalin, ki jih niti pes ne povoha. Popolnega mrtvila, ki je vladalo v domači politiki še lansko poletje, je očitno konec in danes vrvi v vsej državi najživahnejše vrvenje, ki ga ne bo ustavila nobena sila več in ki nam bo gotovo prineslo že v bližnji bodočnosti še marsikak važen in dalekosežen dogodek.

Pa — kakor rečeno — ni naš namen, da bi se pečali danes z našo domačo politiko, temveč po prav in potrebno, če se ozremo nekoliko po zunanjem svetu. Tudi kmet mora

biti namreč poučen o teh zadevah, saj ima zunanja politika tudi na njegovo usodo velikanški vpliv in marsikaj bo mogel razumeti le tedaj, če bo te dogodke in zaplete vsaj v glavnih obrisih poznal. Prvi odločuje zunanja politika o vojni in miru, kar je menda tudi za kmeta vendarle dovolj važno. Pa če prav ne gre naravnost za vojno, že vprašanje zunanje-političnih zvez in varnosti ima silen vpliv tudi na notranjo politiko v najširšem pomenu besede. Ze itak z bremenit preobteženemu davkoplačevalcu na primer nikakor ne more biti vseeno, ali mora zbrati za oboroževanje lastne države eno milijardo več ali manj. Ali pa vze naimo gospodarstvo. Kakšen silen vpliv ima politično razmerje do kake države tudi na gospodarske zveze z njo, ravno nam Slovencem n. pr. najglasnejše pričajo gospodarski odnosi z Italijo. Na stotine milijonov škode je imel po vojni že samo slovenski kmet zaradi stalne politične napetosti z Italijo. Lahko bi pa naštevati še naprej in našteji celo vrsto polj in točk, v katerih se zunanja politika kmata prav naravnost tje in še jako v živo. Zato bo gotovo prav, če podamo od časa do časa našim bralcem vsaj v glavnih obrisih tudi sliko razvoja in sedanjega stanja na prevladnem polju zunanje politike.

Torej kakšno je danes stanje v zunanjem svetu. Pred vojno je bilo glavno sredstvo zunanje politike, da je navezala trdna zavezanstva, ki naj bi držala zlasti v primeru vojne. Tako se je jekom let izoblikovala na eni strani francosko-rusko-angleška zveza, na drugi strani pa nemško-avstrijsko-italijanska, a manjše države so se nagibale k eni ali drugi teh velikih skupin. Ker so take oblike vodstva zunanje politike nujno vodile k tekmujočemu oboroževanju obeh taborov in nazadnje v svetovno vojno, je rajni ameriški predsednik Wilson zamislil Društvo narodov, ki naj bi združevalo vse kulturne države sveta in reševalo vse spore med njimi. Žal so to veliko, plemenito in nujno Wilsonovo zamisel nekatere zmagovite velesile popolnoma izmalile tako, da one sploh ni nikoli bilo Društvo narodov v temveč le društvo držav, a zadnja leta je pa postalo samo še Društvo vlad ali nekaka zveza režimov. Prva leta po vojni je še kolikortoliko izvrševalo vsaj pretežni del svojih nalog, toda le kmalu je začelo bolehati. Eno najvažnejših vprašanj današnje Evrope je vprašanje narodnih manjšin po posameznih državah, toda ravno tega se Društvo narodov nikoli ni upalo in ne hotelo niti dotakniti, čeprav nosi le malokatero drugo v sebi toliko klic za nove vojne. Kako naj se gotove države odkrito zavzamejo za pravično rešitev vprašanj narodnih manjšin, če pa doma na najboljši krut način te manjšine zatirajo?

Kmalu smo pa doživeli pri Društvu narodov še druga velika razočaranja. Japonska je pred nekaj leti navzlic vsem določilom Društva narodov navalila na Kitajsko z oboroženo silo in odtrgala od nje velikanske pokrajine. Društvo narodov je hotelo izprva nekaj ugovarjati, toda Japonska je kratko in malo izstopila iz Društva narodov in se za njegove sklepe ni brigala, zlasti ker so ji dajale nekatere evropske velesile, ki so sicer na zunanji silne zagovornice Društva narodov, na skrivnem vso potuho. To je bil zanj najhujši udarec in od tedaj je njegov ugled od leta do leta padal. Male države so se morale še nekaj ozirati na njegove določbe, toda velesile se zanj — ako jim tako kaže — sploh ne brigajo. Društvo narodov se pa ne upa samo po sebi poseči vmes. To nam kaže najlepše sedanjí spor med Italijo in Abesinijo. Italija se pred očmi vsega sveta pripravlja, da kratko in malo pohodi Abesinijo, ki je tudi članica Društva, a vse to početje mirno gleda in trpi.

Čim bolj je izgubljalo Društvo narodov na ugledu, vplivu in moči, tem bolj so se vse države tudi povračale k predvojnemu načinu zunanje politike. Prva je storila to Francija. Začetek in konec vseh zunanje-političnih vprašanj zanjo je njeno razmerje do Nemčije. Francija dolro ve, da so Nemci 70 milijonski narod in da v njih gori želja po maščevanju za poraz v svetovni vojni, zato so si skušali nabrati čim največ prijateljev in zaveznikov. V prvi vrsti

so se zvezali s Poljako in z Malo zvezo (Jugoslavija, Češka, Romunija). Dokler so bili Nemci kolikor toliko razoroženi, so jim te zveze zadostovale in se jim Nemci ni bilo treba bati. Toda Nemčija se je že nekaj let na tihem silno oboroževala, razen tega so se pa Francozom spuntali tudi Poljaki in se zvezali z Nemci. Poljska leži namreč med dvema starodavnima nasprotnikoma, to je med Nemčijo in Rusijo. Ona se je dobro zavedala, da napram Nemčiji ne bo mogla doseči ničesar več, zato so ji ubajale oči v južno Rusijo, da bi se morala dokopala z nemško pomočjo kdaj do Črnegega morja. Ker je tudi Nemcem bolj kazalo, da imajo enega samega večjega nasprotnika, Francijo, je prišlo leta 1933 do prijateljskega pomirjenja in najbrž tudi do še tesnejših zvez med Nemčijo in Poljsko.

To je bil pa za francosko zunanjo politiko silen udarec, kajti v primeru vojne z Nemčijo bi ji zveza s Jugoslavijo ali Romunijo, ki sploh ne mejita na Nemčijo, le malo koristila, zlasti ker je na jugovzhodu vedno grozil Franciji tudi Italijan. Italijani od Nemčije nimajo tirati ničesar več, pač pa Italijane skominajo marsikateri francoske pokrajine, zlasti otok Korzika, afriške kolonije itd. Vsa povojna leta je vladalo zato med Nemčijo in Italijo jako prijateljsko razmerje, naperjeno predvsem proti Franciji. Dokler so bili Nemci neoboroženi in so imeli na svoji strani še Poljake, jih ni bilo strah tega nemško-italijanskega prijateljstva, a čim so se Nemci iznova do zob oborožili in so se izgubili poljsko zavezništvo, so prišli v velike skrpe. Edini izhod zanje je bil, da odtrgajo od Nemčije njenega najmočnejšega zaveznika ter ga pridobije zase, namreč Italijo. To se jim je po parletnih velikih naporih minulo zimo končno posrečilo in danes je francosko-italijanska zveza trdna.

Izprva Italijani o tem niso hoteli ničesar slišati, oziroma so stavili naravnost nesprejemljive pogoje, ko so pa začeli postajati Nemci tudi njim jako, jako nevarni, so postali čez noč mehkejši. Italiji gre za to, da dobi v svoje roke politično in gospodarsko vodstvo Podonavja (Avstrije, Češke in Madjarske) ter Balkana. Dokler je Nemčija pri tem ni ovirala, ni nemško-italijanskega prijateljstva motila nobena reč, toda odkar je v Nemčiji na vrhuncu Hitlerjev fašizem, boče ta izvesti v prvi vrsti priključitev Avstrije k Nemčiji, za kar je tudi najbrž večina avstrijskega prebivalstva. To pa Italiji seveda ne gre v račun, kajti silne Nemčije si pač ne želi dobiti za mejaša. Prvič dobro ve, da bi ji Nemčija čim prej iztrgala nemško nekdanjo južno Tiroleko in drugič je več ko verjetno, da bi hotela čim prej prodrati tudi do — Trsta. Kaj je tedaj naravnostjega, kakor da je Italija pretrgala vse zveze z Nemčijo in z obema rokama zgrabila za francosko roko, ki jo ji je ta že par let ponujala.

Tako imamo danes nazadnje Društvo narodov v Evropi zopet dva silna tabora. Na eni strani vstajajočo močno Nemčijo s Poljsko, ki štejeta skupno okroglo sto milijonov prebivalcev, na drugi strani pa Francijo z Italijo in Malo zvezo, ki štejejo kakih 120 milijonov prebivalcev. Oba tabora sta oborožena do zob in se še vsak dan bolj oborožujeta. Kakšno vlogo igrata zraven Anglije, Rusije in še druge manjše države in kakšen je trenutni politični položaj med tema dvema taboroma, ki tvorita os vse evropske velike politike, bomo pa povedali ob drugi priliki.

E.

V vsako hišo Domoljuba!

8

RAZGLLED PO SVETU

Nore izjave starega generala

Znani nemški general Ludendorff je te dni izjavil:

»Ne, jaz nisem samo protivnik krščanstva, jaz sem antikrist, jaz sem pogan in sem na to ponosen. Krščanstvo sem že zdavnaj zavrgel. Kaj pa hoče krščanstvo? Krščanstvo hoče po besedah evangelija sv. Janeza človeka poedince izlučiti iz skupnosti, iz naroda, iz plemena, iz pasme. V »krščanski« državi potemtakem ne more biti govora o kakšni medsebojni povezanosti in strnjnosti narodne celote. Krščanstvo je bilo samo zato tukaj, da je židom pomagalo do oblasti in da jim še pomaga. Moja žena je v svojih spisih dokazala, da vsak narod Boga po svoje doživlja in da je krščanstvo zaradi tega vsem severnim (nordijskim) narodom, kamor spadajo tudi Angleži, tuje. Krščanstvo deluje porazno na

naše plemenske zgodovinske posebnosti. In ljubezni do svojega ljudstva se torej borim proti krščanstvu. Če hočejo Angleži ostati kristjani, je to njihova stvar. Toda doživeli bodo, da bodo s časom padli s svoje višine. Samo takšni narodi, ki živijo po plemenskih načelih, ostanejo zdravi. Mi Nemci smo trenutno tisti narod, ki se je od krščanstva najbolj oddaljil. Sele, ko bomo vsi v celoti krščanstvo odklonili in se od njega popolnoma osvobodili, bo nemški narod dobil svojo plemensko strnjnost, ki bi je bil tako potreboval 1918, a ki mu je takrat na žalost še manjkala.« — Nemčija leta 1918 ni propadla zato, ker je bila krščanska, ampak zato, ker so jo vodili naduti generali — antikristi, kakršenega se je sedaj pokazal Ludendorff.

KATOLIŠKA CERKEV

s Drobil. Odločno borbo proti nevarnim filmom vodijo italijanski katoličani. — 10.083 oseb je sprejelo katoliško vero v letu 1933/34 v Ugandi v srednji Afriki. — 800 cerkev in kapelic je bilo sezidanih tekom 18 letnega škofovanja kardinala Mundelina v čikaški nadškofiji. — 150.000 otrok je organiziranih v podmladku italijanske katoliške akcije. — 312 protestantskih duhovnikov, 115 zdravnikov, 48 članov parlamenta, 12 guvernerjev, 150 oficirjev in 206 pisateljev je prestopilo v zadnjem času v Ameriki v katoliško cerkev. — Velike uspehe dosegajo katoliški misijoni v afriški Sahari, kjer mesečno po več sto in celo tisoč domačinov sprejme katoliško veroizpoved. — Veliko človekoljubno delovanje razvijajo katoliški dijaki in dijakinje na Japonskem. — 14 slučajev čudežnega ozdravljenja so dognali v preteklem letu lurski zdravniki. — 75 zamorcev so nedavno krstili v amerškem mestu Chikagu. — Organizacija katoliške akcije lepo napreduje tudi na Kitajskem.

AVSTRIJA

s To in ono. 117 šilingov na leto pride glede stroškov za šole na vsakega učenca na Koroškem. — V Pliberku so pokopali dekana v p. o. Janeza Držaniča. — Pri Mariji Zili so položili v grob Marijo Markovič, pod. Stefko iz Podbočave. — V Brnci je zapel mrtvaški zvon Ošovnikovem Francetu iz Žužalč. — Vseh inozemcev v Avstriji je 289.000; 40 odstotkov od teh je Čehov. — Avstrijska vlada je odredila, da dobi orožništvo svoje zastave z državnim grbom. — V celovškem gledališču je nastopal te dni prof. Lightman, umetnik v igranju na orglicah, kot jih pri nas igrajo otroci. Njegove orglice so male s samo 4 jamicami, igra pa na njih 84 glasov in zra vse mogoče komade. — Ob Dravi pri Mariji na Zili so našli oficirski plašč in kapo stotnika Puschla iz Celovca. Šel je v smrt iz neznanega vzroka. — Pri Krivi Vrbi je vlak povozil 16-letno dekle, ki je čepelo na tiru. — Pogorelo je gospodarstvo poslopje pri Waldhauserju v pokrški občini in pri Janšju na Guzah pri

Trdnji vasi (Hörtendorf). Na Zg. Krčanjah je umrl 63 letni posestnik Frane Mazan, pod. Reberniki.

NEMČIJA

s Sklep Francije, Anglije in Italije za obsodbo Nemčije zaradi njene oborožitve, ki pomeni kršitev mirovne pogodbe, je sprejel svet Društva narodov. Sprejem protinemške resolucije se splošno tolmači kot huda obsodba in hud poraz Nemčije. V Berlinu so posebno presenečeni, ker je za obsodbo Nemčije glasovala tudi Poljska. Nemški listi so seveda zelo vznemirjeni, saj se je Franciji in Italiji posrečilo skovati okrog Nemčije obroč vojaških pogodb in je Nemčija bolj kot kdaj navezana sama nase.

MEHIKA

s Največja župnija na svetu. Ta bo pad mehška država Oaxaca. Država meri 36.415 kvadratnih milj in ima 1.082.191 prebivalcev. Kot povsod v Mehiki, je med njimi nad 90% katoličanov. Pred letom je imela še 108 duhovnikov. Na vsakega je prišlo 10.000 vernikov. Zdaj je pa guverner odredil, da ima za vse skrbeti le en duhovnik. Tedaj njegova župnija šteje nad milijon župljanov. Kaj naj naredi? Ali naj se vsako nedeljo z balonom dvigne v stratosfero in tam mašuje, visoko nad svojimi ovčicami? Ali naj jim na isti način vsako velikonoč podeli av. odvezo? Pa ko bi na ta način mogel zadostiti svojim pastirskim dolžnostim, kako naj pride do bolnikov v razdalji 36.000 milj? To se reče iz vere norce briti.

BANKA BARUCH

11, Rue Amber, Paris (9^e)

Odpremija denar v jugostavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu.

Vsi vse bančne posle najkvalitetneje.

Pošilni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na našo čekovno računo. BRUXELLES, No 2044-61 Bruxelles. FRANÇAIS: No 1117-94 Paris. HOLLANDAIS: No 1158-60 Rotterdam. LUXEMBOURG: No 6067 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno našo ček. nakaznico

KAJ JE NOVEGA

Štiri dni je zaman prosil pomoči

Delavec Avgust Kelnarič je nadaljeval te dni z delom v novem vodnjaku Vreščakove hiše v Pobrežju pri Mariboru. Komaj je dobro začel, se vdere nad njim betonska stena, ki jo je sproti delal nad seboj. Iz razpokline se je vsula zemlja ter delavca zasipala nad glavo. K sreči je bila pomoč takoj na mestu in ponesrečenec so odkopali glavo ter mu jo zavarovali pred ponovnim zasipanjem z lesenim zabojem. Kanalski delovodja Deutschman je poizkusil zasutega Kelnariča odkopati; pa bi bil skoraj sam plačal poskus z življenjem. Zasulo je tudi Deutschmana do prsne višine in le z največjim naporom se je odkopal in odmetal zemljo tako, da je pod njim zasutemu Kelnariču glavo zopet osvobodil.

Ker je pretila nevarnost, da se bo Kelnarič na dnu vodnjaka radi slabega zraka zadušil, so mariborski gasilci napeljali do njega pod zaboj cev, v katero so s posebnim mehom potiskali zrak. Kaznenci pa so pričeli kopati v smeri proti Kelnariču poseben kanal, ki pa ni rodil zaželenega uspeha.

Zasuti je bilo prosil pomoči. Naslednji dan je požrtvovalni delovodja Deutschman gornji del zasutega delavca že čisto osvobodil, ga navezal na vrv in dal znamenje, da ga po-

legujejo iz vodnjaka. Toda zasuti je obupno zaječal, zakaj noge je držal v precepu betonski oklep. Svež beton, ki se je pri nesreči zrušil skupaj, se je okrog ponesrečenčevih nog strdil in ga neusmiljeno držal na dnu. Začeli so oklep razbijati, pa se je zemlja radi treslajev vnovič vsula. Zopet je bilo treba naglo kopati, da so odstranili nove ruševine. Tako se je zgodilo, da je bil nesrečnež na dnu vodnjaka v eni noči štirikrat zasut. Pri zadnjem zasutju bi ga bilo skoraj zadušilo, ker mu je pesek napolnil usta. Tako je minula tudi tretja noč.

Cetrli dan dopoldne je smrt zasutega Kelnariča, ki je bil ves čas pri zavesti, rešila strašnega trpljenja.

Zakaj za Kelnariča ni bilo rešitve, to vprašanje se usiljuje vsakomur. Rečemo samo lahko, da so oni, ki so delali na mestu nesreče, storili svojo dolžnost in še več. Vršilo pa se je vse na lastno pest in lastno odgovornost, brez pravega vodstva. Kdo je v prvi vrsti kriv žalostne Kelnaričeve smrti? Na to vprašanje naj si odgovore tisti, ki so imeli sveto dolžnost, da bi bili kot poklicani strokovnjaki ne oziraje se na stroške, takoj pričeli z reševalnimi deli.

Vatikan opominja

Glasillo Vatikana »Osservatore Romano« objavlja kratek pregled mednarodno-političnega položaja in s poudarkom omenja »usodepoln pohod sovjetske Rusije po Evropi«. Sovjetski pohod v Zenevo ter takojmenovana »spreobrnitev« Moskve sta zadnje mesece ustvarila veliko zmedo v Evropi in povzročila motnje v evropskem ravnesju. Kje so sedaj tisti časi, ko so na Rdečem trgu v Moskvi zaigali podobe Brianda, Poincareja, Chamberlaina. Litvinov govori sedaj v Zenevi najbolj uglašeni diplomatski jezik in med tem ko hodi sovjetska diplomacija po novih potih, se je sovjetski vojni proračun v zadnjih letih štirikratno pomnožil tako, da so sovjetske armade poleg sovjetske diplomacije prišle v Evropi do take moči in veljave, da morajo o njih na Poljskem, v Nemčiji in v Franciji voditi strogi račun.

Za enkrat se ni mogoče reči, kakšni so odkriti in prikriti cilji komunizma, ki jih ho-

če z novimi načini postopka doseči. Toda kakršenkoli je ta cilj, dejstvo je, da je diplomatski in bojni pohod sovjetske Rusije imel dve neposredni posledici. Najprej je dal Nemčiji edino stvarno opravičilo za njeno oboroževanje, drugič pa je podpiral zbliževanje med Francijo in Rusijo ter med Rusijo in Malo zvezo. Ustvaril je tudi novo razmerje med Francijo in Poljsko. Dosedanje ravnesje v Evropi je porušeno. Pojavil se je nov tekmovalac na evropskem odru, kjer sedaj razvija svojo zarotniško politiko, ki jo je član francoske akademije Bertrand imenoval največjo nevarnost za Evropo. Med tem ko se Francija pripravlja, da v Moskvi podpisuje zvezno pogodbo z Rusijo, kliče »Echo de Paris«: »Predno pojdemo v Moskvo, moramo brezpogojno zatreti komunizem! In to je, zaključuje »Osservatore Romano« tudi edini neobhodno potreben predpogoj, predno se naj Evropa kakorkoli zveže s sovjetsko Rusijo.

Oglas je reg. pod št. 22762 od 19. XI. 1934.

† Franc Tršar

Na Vrhniki je na vel. ponedeljek naglo umrl mož, čigar življenje in delo je zapustilo močne sledove v vseh panogah katoliškega pokreta na Vrhniki. Pokojni Franc Tršar je že kot mlad fant zastavil svoje mlade moči v korist katoliški prosveti in združništvu. Dolgo časa je vodil cestni odbor. 22 let je sodeloval v glavnem odboru za osuševanje Barja. Načeloval je vrhniškemu zdravstvenemu zastopu. V težkih časih svetovne vojne je bil vrhniški župan. Ob koncu vojne je odločno nastopil proti prodirajočemu Italijanu. Rajni je vneto ljubil svojo domovino, svoje posestvo in lepo naravo. Vedno je bil odločen katoličan. Bog mu naj bo obilen plačnik!

OSEBNE VESTI

d 50 letnico tiskarskega poklica je praznoval te dni g. Josip Pavlič, strojni stavec v ljubljanski Jugoslovanski tiskarni.

d Letošnjega umivanja nog so se udeležili na veliki četrtak, 18. aprila 1935, v ljubljanski stolnici sledeči starčki: Franc Carman iz St. Vida nad Ljubljano, star 95 let; Janez Marolt iz Kostanjevice, 95 let; Jakob Jager iz Ljubljane 90 let; Andrej Slejko iz Kamnika 89 let; Janez Vitič iz Ljubljane, 87 let; Janez Metelko z Rake, 85 let; Janez Koser iz Vodice, 83 let; Anton Adam iz Borovnice, 83 let; Tomaž Bitenc iz Ljubljane, 82 let; Albin Jebračin iz St. Vida nad Ljubljano, 82 let; Janez Rigler od Sv. Gregorja, 82 let; Jakob Grčman iz Ljubljane, 73 let. — Skupna starost starčkov znaša 1025 let.

AMERIKA

s Razno. V Clevelandu je nedavno umrla Jožeta Zorman, soproga slovensko-ameriškega pesnika Ivana Zormana. Pokojnica je bila doma iz Soteske na Dolenjskem in se je prej pisala Mežnaršič. — V Sheboyganu je odšla v večnost vdova 71 letna Neža Starič iz Trebelnega na Dolenjskem. — Čikaški Jugoslovani so priredili v Belgrad odhajajočemu konzulu Kolombatoviču poslovilni večer, ki se ga je udeležilo blizu 3000 oseb. — V Brooklynu je zaspal v Gospodu F. G. Tassotti iz Bregane, fara Velika dolina. — V Jolietu je izdihnil Jakob Kapele iz vasi Dolence pri Adlešičih na Dolenjskem.

DROBNE NOVICE

Razpuščena sta praška parlament in senat.

Neznanci so ubili v Moskvi komunističnega pesnika Bikova.

369.000 voz je značala v januarju svetovna proizvodnja avtomobilov.

Novo bolgarsko vlado vojaškega značaja je sestavil Tošev.

Druga drugi sta se oddaljili Francija in Rusija. Litvinov je nejevoljen odpotoval nazaj v Moskvo.

Velik potres na japonskem otoku Formozi je te dni podrl 7000 hiš in vzel 2750 ljudem življenje.

Naša uganka

Izrečite in dobro spravite!

Izrečite in dobro spravite!

ALI STE ZE PLAČALI NAROČNINO ZA »DOMOLJUBA«?

IZ DOMAČE POLITIKE

d Kazazijske sedišče je potrdilo štiri kandidatske liste, ki so: Jevtičeva, dr. Mačkova, Ljotičeva in Maksimovičeva. Nepotrjeni sta ostali: lista dr. Hodžere (Jug. narod. stranka) in Topalovičeva lista (socialni demokratije).

d Učiteljsvo in velikonočne počitnice. — »Glas narod:

je pisal, da morajo letos učitelji in učiteljice ostati v kraju svojega učiteljevanja o velikonočnih počitnicah.

d Zanimiv članek o jugoslovansko-italijanskih odnosih je priobčil nedavno poljski časopis »Kurier Warszawski«. Med drugim pravi: »Zmaga jugoslovansko-italijanske struje v Bolgariji, okrepitev nacionalističnega gibanja v Albaniji

potne liste je uvedena taksa za prenos lastništva na živinskih potnih listih. Proračun bednostnega sklada znaša 5.850.000 Din in ostanejo davščino zanj neizpremenjene (lanaki proračun 5.050.000 Din).

d V Kragujevcu so otvorili novo palačo Drž. hipotekarne banke. Upravnik banke Gjuričič je ob tej priložnosti omenil, da je banka odobrila 200 milijonov Din državi kot pomoč za pobijanje nezaposlenosti, nadalje je Hipotekarna banka dala 36 milijonov Din posojila za dograditev narodne skupščine, 36 milijonov je posodila občinski upravi Skoplja, 12 milijonov za novo palačo pravne fakultete v Belgradu in 7 milj. za dograditev gimnazije kralja Aleksandra v Belgradu.

d Cenejši plugi. Na zborovanju, sklicanem ono nedeljo v ministrstvu, so se zastopniki na-

na čast finančnega ministra velik manifestacijski obhod po Belgradu in se mu s posebno spomenico zahvalili za znižanje taks na motor. na vozila. V manifestacijakem sprevodu je bilo nad 300 avtomobilistov. Enako manifestacijo pripravljajo tudi v Zagrebu.

d Prvi počitniški dom so te dni blagoslovili in otvorili na Govejku, hribu, ki se dviga nad Ločnico, rečico, ki se izliva v Soro in do katerega je najbližji dostop s postaje Medvoda Dom, ki so si ga postavili obrtniki, je blagoslovil sam knezoškof dr. Rožman.

d 208 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 12.530.236 Din je bilo letos v prvem četrtletju zaznamovanih v zemljiški knjigi okrajnega sodišča v Ljubljani.

d Pomiloščeni. Pri ljubljanskem okrajnem sodišču je sestavljen seznam vseh onih oseb, ki so bile obsojene zaradi prestopkov tatvine, vlomov, nagle vžnje, pretepa in drugih kaznivih dejanj, a so bile v smislu kraljevega ukaza z dne 6. januarja letos pomiloščene. Vseh pomiloščenec je 615. Pomiloščeni niso tisti, ki so bili na zasebno obtožbo obsojeni zaradi žaljenja časti.

d 11 obtožencev je bilo zopet obsojenih pred velikim ljubljanskim sodiščem radi komunistične propagande.

d Ali se more zdravje kupiti? Ne, moramo si ga ohraniti. Zato negujte Vaše zobe redno z zobno kremo Sargov Kaledent, ki ima v sebi učinkoviti dodatek sulforicinoleat dr. Bräunlich. S tem odpravite polagoma vendar zanesljivo zobni kamen in preprečite, da se naredi drug.

NESREČE

d Ognjeni plameni so objeli stavbo posestnika Oštirja v Kavčah pri Velenju. Je vse do tal pogorelo.

d Gospodarsko poslopje je uničil požar posestniku Jakobu Strmšku v Zg. Pleterju pri Ptuj.

d Obširno gospodarsko poslopje je zgorelo posestniku Francu Medvedu v Jablanah na Dravskem polju.

d Stanovanjsko poslopje so uničili ognjeni zublji posestniku Antonu Petroviču v Novi vasi v okolici Ptuja.

d Na potu od Belgrada do Kragujevca se je prevrnil avtobus z dijaki zemunske gimnazije. Dve dijakinji hudo poškodovani, en dijak lažje ranjen.

d Od napora, mraza in lakote je umrl 74 letni berač Janez Kočevar iz Črne. Zablodil je v obširnih gozdovih, ko se je podal preko planine.

d Kolesa so mu strla prsni koš. Po nesreči se je približal mlinskemu ugonilnemu kolesu enajstletni Stanko Gale v vasi Perovo pri Grosupljem. Kolo je strlo Stanku prsni koš in deček je podlegel poškodbam.

d Pri padcu s vlaka se je smrtno poškodoval na progi med Celjem in Laškim 28 letni delavec Rojko Ivan, doma iz Krčevine pri Ptuj.

d Na Grintovcu se je smrtno ponesrečil vseučiliščnik Mirko Gombač iz Ljubljane.

d Ko je hotela rešiti psa. V Goričanah pri Medvodah je pri upravniku tvornice »Jugotina« dr. Horwitz služila 28 letna služkinja Ivanka Stale. Za praznike je njen gospodar odpotoval, obenem pa ji je naročil, naj lepo pazi na njegovega psa, dragocenega volčjaka. Zvesta služkinja je gospodarja ubogala in za psa skrbela ter ga tudi redno vodila na sprehod. Enako je napravila tudi ono nedeljo okoli 7

in polom venizelistične politike v Grčiji so ustvarili Jugoslaviji vodilni položaj na Balkanu. Jugoslavija more sedaj staviti Italiji pogoje za sporazum.

d Iz belgajske občine se izločijo z ukazom kraljevih namestnikov razen Zemuna vsi kraji, ki so prej pripadali okoliškemu okraju.

DOMAČE NOVICE

d Hudi potresi so bili v Ljubljani v letih 1509, 1511, 1641, 1669, 1670, 1689, 1691, 1776, 1802, 1813, 1840, 1845, 1856, 1857, 1863, 1866, 1867 in od tedaj vsako leto do 1874. Večji in manjši potresni sunki so bili 1877, 1878, 1879 in nato vsako leto do 1886. V letu 1895 je zabeleženih 16 močnejših sunkov. Poznejši sunki so bili lahki in niso napravili škode.

d Petleteltnice obstoja proslavi v kratkem gimnazija v Dubrovniku.

d Novi proračun dravske banovine za leto 1935-36 v znesku 83.653.260 Din je ministarstvo odobrilo. Za kritje potrebščin se pobira 1.53% splošna banovinska doklada, 5% nadomestna doklada za odkup osebnega dela ter 5% zdravstvena doklada, skupno 63% doklada na državne neposredne davke, doklada je znašala v prejšnjem proračunskem letu 70%, v tekočem letu pa se je podlaga najbrž znatno povečala, kar dovoljuje znižanje doklade. Banovinske trošarine so ostale iste razen ukinjene trošarine na premog, nadalje je ukinjena taksa na sečnjo gozdov. Ostane pa tudi še taksa na električno moč ter doklada k državnim upravnim taksam. Namesto prejšnje takse na živinske

ših tovarn plugov obvezali, da bodo počenši s 15. aprilom t. l. spustili cene za 10%, da se tako po eni strani poveča poraba, po drugi strani pa da bi kmetje prišli do poceni plugov, ne glede na sedanjo carinsko zaščito.

d Četrtni dohodkov vseh železnice daje v skupno državno blagajno ljubljansko ravnateljstvo.

d Važno za vse kupce. Radi izredno velikega zahtevanja vzorcev poročam vsem onim, ki naročujejo pri meni vzorce, da počakajo 5 do 10 dni, dokler jih druge stranke ne vrnejo. Stermecki, Celje.

d Novi predpisi za tehničnice. Ministrstvo trgovine in industrije, Središnja uprava za mere, je izdalo odlok o javnih tehnicah. Tehnice se plombirajo na določenih mestih, da se ne morejo odpreti. Pri tehnicah brez žiga na plombi se smatra: a) da tehničnica ni žigosana, b) da jo je kdo odprl za popravilo ali kakršnokoli izpremembo. — Praviloma pa mora biti tehničnica žigosana, popravljeno tehničnico pa mora dati popravljat pregledati in žigosati, preden jo vrne lastniku. Prestopki se kaznujejo po zakonu o merah. Zastopniki tehnic morajo oskrbeti zaščitne naprave najkasneje v treh mesecih. Lastniki tehnic naj pazijo, da se žica s plombo ne odtrže pri čiščenju ali kakorkoli, ker morajo nadzorstveni služabniki prijaviti vsako nerednost.

d Ze deveta. Te dni je nastopila svoje novo mesto na dekliški osnovni šoli v Kaniniku učiteljica Ela Vremšakova: že deveta v tem šolskem letu, ki poučuje v četrtem razredu. Take pogoste spremembe učnih moči gotovo niso v korist učeči se mladini.

d Res ali ne? Vsi učiteljski abiturienti od leta 1932. dalje so sedaj nameščeni na prazna mesta in sedaj v vsej državi niti ene ljudske šole ni brez učitelja. Tako čitamo v nekem listu. —

d Dež za soncem mora biti, za veseljem žalost priti. Avtomobilisti in šoferji so priredili

»BOGOLJUB«

je najlepši slovenski nabožni list s slikami v bakrotisku. Naslov: Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

Znanstveno priznan,

SARGOV/
zdravniško preizkušen**KALODONT**

PROTI ZOBNEMU KAMNU

zvečer ter je psa vedla na sprehod ob železniški progi. Ko se je približal vlak, je prišel pes besno lajati ter se je hotel zagnati v lokomotivo. Končno se je iztrgal služkinji iz rok ter skočil proti vlakcu. Služkinja je vsa v strahu, da ne bi prišel pes pod lokomotivo in tako poginil, kar bi bridko zadelo gospodarja, pogumno skočila za psom, da ga obvaruje posledic in ga reši pred lokomotivo. Toda pes se je pravčasno umaknil, pač pa je služkinja v zaletu skočila tako daleč, da jo je lokomotiva butnila v stran. Mladenka je obležala nezavestna ob progi in kmalu nato izdihnila.

d Ker so zaposleni tudi taki, ki niso delu kos. Dne 15. aprila ponoči se je pripetila v rudniku »Novo Brdo« nova rudniška nesreča. V tem času je hotela skupina rudarjev, ki je bila na delu v tem rudniku, ravno zapustiti rudnik. Rudarji so čakali na dvigalo. V tem trenutku se je začel strašen pok. Rudarji sprva niso vedeli, kaj to pomeni, toda prav kmalu so spoznali, da je padlo dvigalo kakih 180 metrov globoko v rov. Ob tej priliki sta izgubila življenje dva rudarja, eden pa je težko ranjen. Po zatrevanju rudarjev je prišlo do nesreče zaradi tega, ker so v rudniku zaposleni tudi ljudje, ki ne znajo svojega dela in ki se ne razumejo na strojne naprave.

d Začela je prižigati cunje. Pri posestniku Rednjaku v St. Vidu sta radi zaposlenosti matere ostala v sobi dva otroka čisto sama. Enoletni Jožek je ležal na peči, zavil v plenice, štiriletna sestra Cilka pa se je igrala v sobi. Naenkrat je deklica iztaknila nekje škaflijo vžigalic ter je začela prižigati cunje, v katerih je bil zavil bratec. Plenice so se vnele in začele goreti. Dete je v gorečih pleniceh presunljivo kričalo in to je opozorilo zunanje hiše zaposlenega očeta, da je prišel pogledat. Pomoč pa je prišla že prepozno. Otrok je zadobil tako hude opekline, da je kmalu izdihnil.

d Razne nezgode. 75 letnega posestnika Antona Hočevarja iz Hrušice je v hlevu podrl bik. Hočevar ima udrtn prsni koš in še druge poškodbe. — Po nesreči si je obstrlel levo roko in trebuh 21 letni Leopold Koril iz Gor. Podboršta pri Vel. Loki. — Ko je razstreljeval skale, je mina razmesarila roko 24 letnemu Lovrencu Murglju iz Selovnika pri Zidanem mestu.

NOVI GROBOVI

d Sree je žalostno, močno je ranjeno, moralo be umreti. V Mostah pri Ljubljani je zapustila solzno dolino Iva Benčan, soproga mešarskega mojstra. — V Novem mestu je umrla 93 letna Marija Fischer roj. Senica. — V Zagorju je zapustil solzno dolino Ferdo Poljšak, rudniški nameščenec. — V Celju so pokopali Antona Oražma, dijaka 4. razr. drž. r. gimn. v Celju. — V ljubljanski bolnišnici je umrl 46 letni Leopold Pavčnik, delavec iz Dola pri Ljubljani. — Na Slov. Javorniku je odšla v večnost Amalija Bručan, trgovka. — Mrtvaški zvon je zapel Antoniji vdovi Flakowski por. Vallaster roj. Novak. — V Vrhopolju pri Moravčah so pokopali Klopčič Marijo. — V Vrbi na

Gorenjskem je umrla Ana Šiler, sosedna Prešernove rojstne hiše. — Na Vrhniki je nenadoma preminil Franc Tršar, posestnik in trgovec. — V Celju so našli mrtvega 56 letnega hotelirja in posestnika Josipa Žumra. — V Mariboru so pokopali Pavlo Majcen roj. Vabič, vdovo po šolskem upravitelju v pokoju. — V Ljubljani so umrli: kontrolor Bajželj Jernej, trgovka Amalija Magdič, Marija Ravnik, soproga profesorja Toneta Ravnika na drž. konservatoriju v Ljubljani; strojevodja drž. žel. v p. Bizjan Jakob, in Ivanka Mermolja roj. Pless. — Naj počivajo v miru!

RAZNO

d »Ljudska samopomoč, reg. pom. blag. v Mariboru, je imela v nedeljo 14. aprila svoj redni občni zbor potom delegatov pod predsedstvom načelnika g. dr. Ivo Sorlija ter navzočnosti vlad. komisarja banovin. tajnika g. dr. Jos. Lavriča in lokalnega polie. nadzornika

Še: Zanesljive priče

Ne morem drugače, kakor da pred vami razgrnem še nekatera apostolska pisma. Iz njih lahko vsaj deloma razberemo, da so že v tistih časih vstajali ljudje, ki so imeli pomisleke zoper poročila apostolov.

Prav je, da so bili že takrat prišli na dan z njimi. Upam, da razumete mojo besedo. Ne trdim, da so prav ravnali, samo to hočem reči: Ker so prišli že takrat na dan s svojimi pomisleki, zato je bilo za apostole ugodno, da so še bolj poudarili resničnost svojih besedi.

»Nismo se oprijeli izmišljenih bajk,« je zato pisal sv. Peter, »ko smo vam oznanili moč in prihod Gospoda našega Jezusa Kristusa, ampak smo na lastne oči videli njegovo veličino.«

Pomenljivo besedo je zapisal apostol narodov Korinčanom: »Ko sem prišel k vam, bratje, nisem prišel z visokostjo besede ali modrosti vam oznanjat pričevanje božje. Sklenil sem bil namreč, nič drugega ne videti med vami ko Jezusa Kristusa, in to križanega, ... da bi vaša vera ne slonela na človeški modrosti, ampak na moči božji.« Vsa njegova beseda naj bo torej Kristus, ne lastna slava, ne dobiček, ne lastna čast. V zavesti svojega apostolskega poslanstva se pa on nikomur ne dobriča, pred nikomur ne poklekuj, nikogar ne malikuje in na nobeno stran se ne sladka. Njegova beseda ni groba, ni odurna, ni odbijajoča, samo resnična je. »Bogatinom pa povej,« je pisal Timoteju, »naj ne bodo visokih misli in naj ne upajo v negotovost bogastva, temveč v Boga, ki nam daje vsega obilo za uživanje; naj delajo dobro, bogate v dobrih delih, radodarno dele od svojega in si nabirajo zakladov za dobro podlago v prihodnosti, da dosežejo pravo življenje.«

Sv. Janez je znan kot učenec ljubezni. Mehka, za Kristusa goreča, apostolska duša. Kadar pa gre za Kristusa ali proti Kristusu, takrat je pa v besedi kakor tudi v dejanju vse

g. Cajnkota. Po poročilu blag. funkcionarjev se Ljudska samopomoč ugodno razvija. Koncem poslovnega leta 1934 je štela 10.727 članov in je pri 40 milijonskem prometu izkazala prebitka Din 2.481.382.81, tako, da znaša rezervni fond danes Din 3.546.761.78. Po umrlih je izplačala v L 1934 Din 5.338.556 na pogrebniinah. Radi velikih davkov je bila potrebna sprememba pravil, po katerih so se mesečni prispevki deloma malenkostno zvišali in davkatve v slučaju smrti procentualno znižale. S to spremembo pravil se je blagajna postavila na solidno in sigurno podlago. Na novo se je ustanovil oddelek za doto za mladoletne od 1. do 16. leta. Končno se je sklenilo proti vsem obrekovalcem Ljudske samopomoči nastopiti sodnim putem.

d Zelo nujno in važno. Vse one, ki so vzorce sprejeli, prosim, naj hitro pošljejo naročilo, vzorce pa, katere nujno potrebujemo za druge stranke, nemudoma vrnejo, za kar se vnaprej zahvaljujem. — Stermecki, Celje.

mož, ves odločen, ves zaveden in ne pozna nobenega omahovanja in kolebanja, nobenih kompromisov, da govorimo z moderno tujko; prosim, kar berite iz njegovega pisma te-le besede: »Ce kdo k vam prihaja in ne prinaša tega nauka — Kristusovega namreč —, ga ne sprejemajte v svojo hišo, tudi ga ne pozdravljajte. Kdor ga pozdravlja, se udeležuje njegovih hudobnih del.« Apostol se boji, da bi verniki s svojo neodločnostjo ali s prijaznostjo ne dajali takim ljudem potuho, ki namenoma niso in nečejo biti Kristusovi.

O, apostoli so znali biti odločni, so se zavedali, kaj oznanjujejo. S svojo zavednostjo in odločnostjo v nastopih in v pisnih potrjujejo našo vero in jo postavljajo na trdno, neporušljivo podlago. Omahljivcev ne trpe. Saj poznate tiste besede iz zadnje svetopisemske knjige: »Poznam tvoja dela, da nisi ne mrzel ne gorak. O, da bi bil mrzel ali gorak! Tako pa, ker si mlačen in ne gorak ne mrzel, te hočem pljunuti iz svojih ust.« Strašna obsodba mlačnih duš! In svet je poln te strašne mlačnosti, otopenosti, zaspanosti.

Kdo pa je dal apostolom tak ogenj, tako vneto, da so šli med svet kakor ogenj, kateremu se ni bilo mogoče ustavljati? Bila je to moč, ki prihaja od zgoraj, moč, na katero gleda svet danes s pomilovanjem, moč in ogenj sv. Duha. Mi današnji čas preveč zaupamo v svoje moč, preveč zidamo na svoje zmognosti, zanašamo se na svoje znanje in učenost, prave gonile sile, prave vneme, moči in življenja pa svet ugaša. Vere ni. Vera ugaša, ker jo verniki ugašajo. Zato se vse majo, zato jo vse negotovo. Mirovne zveze in pogodbe, mednarodni dogovori in pogodbe, podpisani in častne besede: vse visi v zraku.

Kdo pa je poklican, da dvigne svet k novemu življenju? Kako je pisano, kako bereš? To je zmaga, ki premaga svet: naša vera.

PO DOMOVINI

Za rešetarje. (Ribnica.)

Kot splošno ves uvoz v Italijo, tako je tudi uvoz suhe robe dobil svoje omejitve. Vsem članom sporoda Rešetarstva zadruge, da mora oni krošnjar, ki hoče robo poslati v Italijo, dobiti nekoga, ki je Italijanek državljan in ki dobi pri italijanski oblasti prehodno dovoljenje za uvoz dotične količine robe, ki jo rešetar hoče poslati v Italijo. Brez takega dovoljenja ne gre zaenkrat nobena pošiljava v Italijo. Morda se to kmalu spremeni, a sedaj je tako in se mora vsak uvoznik ravnati po tem.

Iz dolenskih Benetik. (Kostanjevica.)

Od vesele velike noči prav žalostna zgodba. Mesto življenja in veselega upanja sama smrt! In kakšna smrt in koliko smrti! Eden se je obesil in ustrelil. Nedvomno se je to zgodilo v duševni zmedenosti. — Bolj brezupna pa je bila smrt dveh mladih bitij, ki ste si prišla končat življenje na kostanjeviški pokopališče. V sredo sta počila na grobu dva revolvera strela in končala dvoje življenj. Poleg zločina nad lastnim življenjem in nad svetostjo zakona sta zagrešila še to, da sta oskrnila pokopališče, ki je zato moralo biti zopet posvečeno, kar se je zgodilo na veliko noč ob obilni udeležbi ljudstva.

Gasilska vest.

(Stara Fužina v Bohinju.)

Dramat. odsek gasilske čete priredi na belo nedeljo, 26. aprila ob 4 popoldne in ob 8 zvečer v prostorih šumske uprave spevoigr. »Svojeglavček«. To bo zaključna predstava v letošnji igral-ski sezoni. Ob tej priliki se gasilci zahvalijo vsem sodelavcem na odru za njihov trud in poštvalnost, zlasti pa voditelju dram. odseka, tov. Fr. Urbancu. Naše resno delo rodi uspehe, čeprav se dobe podlež, ki nas skušajo celo v časopisu smetiti.

Evharistični križ.

(Mošnje.)

Na veliko noč zvečer smo blagoslovili na prijaznem otoškem griču evh. križ. Slovesnost je poviševala na novo napolnjena električna luč v cerkvi in na križu, bengalična razsvetljava, streljanje s topi, zastave na vseh hišah, do en tisoč lučk v rokah moži in žen, mladeničev in deklet, solarjev in najmlajših trok, dva resna govora podvinkega oskrbnika in mošnješkega kaplana, lepe pesmi mošnjeških in breških pevcev in nastop domačih gasil-

cev. Križ je blagoslovil domači župnik v spremstvu begunjskega župnika in štirih frančiškanov. Slavlje so mnogostavno počastili sosednji Radovljčani, Begunci, Leštani, Lešani, Dobravci in drugi. — V svetovno znani Lurd ne moremo. Bomo pa hodili tri dni v domači Lurd — na Brezje k svetim mašam. Obiskali ga bomo tudi prav za sklep na belo nedeljo popoldne s procesijo, ki se začne po mošnjeških litanijah in se konča do breških Mtanij, ki so ob štirih.

Jubilej

(St. Jurij pri Grosupljem)

Pred kratkim je obhajal naš očanec g. Jože Tome podomače Trontljev očka z Gorice svoj 85. rojstni dan. Kljub svoji visoki starosti, je mož še zdrav in vesel. Rad se šali, vedno popeva in za vsakogar ima pripravljeno povest. Že 40 let je naročnik in zvest čitatelj »Domoljuba«. Na sliki vidimo, kako krepak je še mož v svoji starosti. Maršaketerikrat je popeljal s svojimi konji romarje na božja pota: na Brezje, k sv. Valentinu na Limbarski gori itd. Želimo mu zdravja, da nam bo pel še kaj let. — Pretekli teden je ujel Remic Janez, posestnik iz St. Jurija nekoga Klemena ob eni po polnoči. Ker mu je bil kot tujec sumljiv, ga je spravil na varno. Dal je poklicati orožnike, ki so ga arretirali. Klemen je močna korenina, ali še močnejšemu Remicu se ni mogel izmuzniti.

Nekaj novic.

(Raka pri Krškem.)

Predno so v velikem tednu umolkli zvonovi so spremljali s svojimi glasovi na zadnji poti Nežo Zorko iz Brezja. Pred njo so pa legle v grob Neža Maznik iz Kržiš in Marija Opalk iz Miskot. Večna luč! — »Čas vrta se neprestano« je pel že Prešeren pa je tudi res tako. Da ste slišali naše kopače v vinogradih minula letal Popotnik bi se čudil, kako morejo pri tako težkem delu še peti, toda v pomoč jim je bila vinska kaphica. Letos pa so vinski hrami suhi in petja ni. Dal Bog, da bi bilo jeseni drugače. — Časih tudi v teh težkih dneh »kuhajo-

Kardinal-primas Avgust Hlodyn, ki ga je sv. oče imenoval za svojega zastopnika na našem evharističnem kongresu.

kako za smeh. Zadnjič je bil napovedan volini shod. Pripravljena je bila govorniška miza, ker pa ljudje niso hoteli poleg, so enostavno mizo prenesli med ljudi. »Aplavza« pa govornika nista dosegla.

† Medenovemu Milanu

(Begunje pri Cerknici)

Ko je prišla pomlad s svojimi cvetjem, zelenjem in petjem, je naš dragi tovariš Milan odšel k Bogu v večno pomlad. — Šestmesečna težka bolezen mu je izčrpala mlade moči. Dolgo je upal, da bo še ozdravel, a ko je spoznal, da ga Bog kliče k sebi, se je popolnoma vdajal. Njegovo voljo in dobre pripravljen za resno pot je izdihnil svojo blago, v trpljenju in

molitvi očiščeno dušo. Sledil je svoji blagi sestrici Pavlici v boljše življenje. Mi ga bomo pa pogrešali, draga tovariša, polnega smeha in veselja, posebno na pevskem koru. Kako rad je prihajal k vjam in k službi božji, ne le ob nedeljah, ampak kar redno tudi k adventnim, žmarničnim sv. mašam in k pobožnostim prvih petkov. Bog naj mu njegov trud za slavo božjo bogato poplača, domačim pa naj podeli obilo tolažbe.

Preklic.

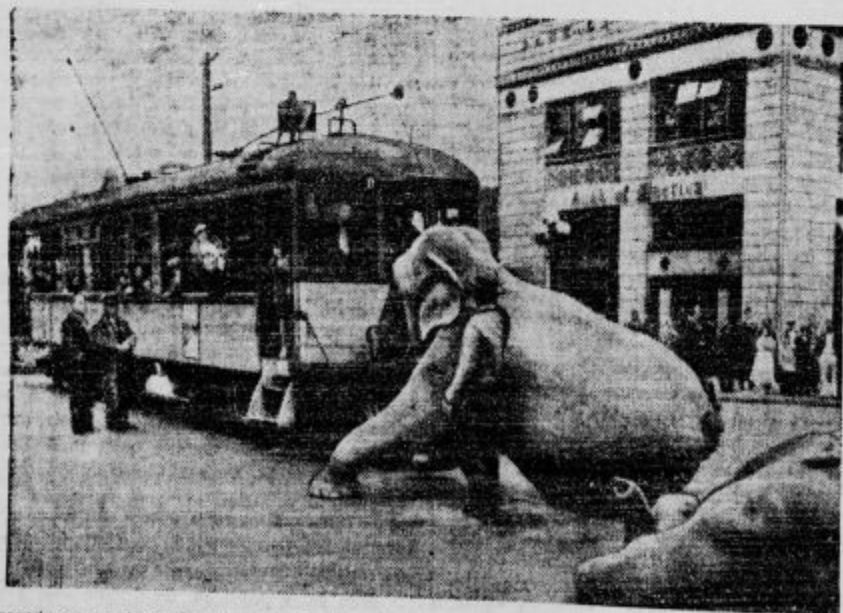
(Peče.)

Na zahtevo župnega urada v Pečah uredništvo »Domoljuba« preklicuje žaljive besede, priobčene v dopisu dne 17. aprila, da so Peče navadna vas, ki je polna denuncijanstva, in dotičnemu dopisniku svetuje, naj se v prihodnje varuje poročati stvari, zaradi katerih uredništvo lahko pride prešoditje.

Nekaj zanimivosti.

(Ježica.)

Naš župniški patron sv. Kancijan je dobil za priuhe izredno lep dar. Znana dobrotnica cerkve in revežev Aleševa mama mu je poklonila lep umetniško izdelan prt. — Letošnja vstajenska procesija je bila izredno lepa. Posebno moških je bilo v procesiji, kakor že zlepa ne. Letos se je procesija prvič razvila po novi poti skozi vas. — Naši igravci so ob letošnjih velikonočnih praznikih trikrat igrali »Pasijon«, dvakrat na prostem in

Neuvadno prometna ovira. V mestu Los Angeles je neki cirkus vodil stone za reklamo po mestu. Pa se ti uvrstine vlečejo ravno na tramvajski tir k počitku. Ni jih bilo mogoče dvigniti, dokler se niso odpočili. Promet cestne železnice je bil par ur previnjen.

enkrat v dvorani župnijskega doma, vsakekrat pa z velikim uspehom. Igravci so se zelo potrudili. Pri igri je sodelovalo blizu 60 oseb. Želja vsega prebivalstva je, da bi ostal »Pasijon« stalno na našem programu ob velikonočnem času. — Končno je treba omeniti še zaključek dveh dvomesečnih samaritanskega tečaja, ki ju je priredil Občinski odbor Rdečega križa. Tečaj so posejali samo preprosti ljudje iz kmetijskega in delavskega stanu, in sicer 57 moških in 61 žensk. Ob zaključku tečaja na evlno nedeljo je bila v župnijskem domu prav prična domača slovesnost. »Pasijon« in samaritanska tečaja RK predstavljata brezdvomno največji uspeh ne samo letošnje, marveč sploh več sedanjih društvenih delovnih sezon v našem kraju.

Umrli je mož

(Dol pri Ljubljani)

Tovarišem bojevnikom naznanjamo tužno vest, da je umrl 46-letni Leopold Pavčnik, posestnik, pravi bojevnik in bivši občinski svetovalec. Na društvenem domu vihra žalna zastava! Kar ne moremo verjeti, da moža pošteni ni več med nami. Težko in burno je bilo njegovo življenje. Kot mlad fant je šel v Ameriko, se vrnil domov, pa zopet odšel nazaj. Vedno je ostal zvest svojim kat. načelom. Kako rad je sodeloval pri prostovoljnem društvu. Povsod ga bodo pogrešali. Naj blaga duša počiva v miru! Preostali naši iskreno sožalje!

Rajši tuču kot domačinu!

(Sv. Jakob ob Savi)

Resnici na ljubo moramo popraviti dopis v Domoljubu štev. 15 pod gornjim naslovom. Delo za novo ograjo se je oddalo pri seji najnižjemu ponudniku, domačinu, strokovno izvežbanemu, g. Podobniku iz Pštate, ki je rojen v tukajšnji občini in vedno biva tukaj. Ni ne priseljenec, še manj pa tujec! G. predsednik krajevnega šolskega odbora je popolnoma pravilno sklical sejo in po sklepu odbora oddal delo najnižjemu ponudniku.

V času obiskanja

(Blatna Brezovica pri Vrhniki)

Ko smo zvedeli, da namerava gasilska četa v Blatni Brezovici na cvetno nedeljo prirediti Gregorinovo igro, ki jo je moglo podati Slovencev se srce, ki ljubi Kristusa, smo dvomili nad uspehom. Zdaj ne dvomimo več. Na lastne oči smo videli uprizoritev. Ne vem, kaj naj bi bolj občudovali: ali prelepo, a toliko ljubeznivo, tako

živo in dramatično pisano delo, ali oder in njegovo krasno, delu primerno opremo, kar je vse izrazil s svojim bogatim naravnim talentom g. Franc Petrič tako lepo, da smo strmeli; ali gospe šolskega upravitelja Zakrajščka in njegovo požrtvolno gospo, ki sta zbrala vso vas in jo navdušila za to lepo, vzvišeno delo; ali igravce in igravke, ki so se v svoje vloge vživel in jih prav lepo rešili. Obleke so bile zelo lepe, dostojne in primerne. Posebno veličastne so bile skupine, ki so predstavljale trojni svet: rimski, judovski in Kristusov svet miru in ljubezni. To je v resnici igra, v kateri je življenje in ljubezen, ki so jo želja naša srca. Na belo nedeljo zvečer igro še lahko vidite! Pridite!

Pri slabi prebavi

uporabljajte znani

PLANINKA-čaj
BAHOVEC.

Pristen je le v plombiranih paketih.

Apoteka: Bahovec, Ljubljana
Kongresni trg

Reg. br. 76 od 5.11.15 32.

Novice.

(Gorje pri Bledu)

Na jurjevo nedeljo priredi Kat. bratno društvo v Gorjanskem domu ob 7 zvečer lepo igro »Tri modrosti starega Vanga«, h kateri se vživljeno vabite. — 19. aprila je povozil nek kolezar v Sp. Gorjah Ano Bizjak, ki je v led poškodb na velikonočno nedeljo jutraj umrla. — Pretečeni predpust je rajnica obhajala z možem Ivanom zlato poroko, katerih sliko je tudi »Domoljub« prinesel. — Konec maja bo tudi v naši župniji sv. misijon katekumenskim otrokom.

Novi most

(Sava pri Litiji)

Novi most, malo pod sedanjim bродom, bo kmalu dobil betonke podstavke, zgoraj bo pa lesen. Širok bo 3,50 m, dolg pa 86 m. Most bo za ta okraj važen, ker bo omogočil reden promet čez Savo na 20 km dolgi progi. — Dne 25. marca

smo imeli materinski dan. Poleg 15 deklamacij smo čuli živren prizor »Pekovski vajenec« in igro »Močna mati«. Vsi so dobro rešili svoje naloge. — Nekaj posebnega pa je bil za nas blagoslov evharističnega križa na tiho nedeljo zvečer. Križ smo postavili na vrh ostrožnate pečine, visoke do 100 m. Rimski procesija z lučkami in bakljami je bila tako lepa, da drugod ne morejo te posnemati, ker nimajo tako romantičnih skal blizu cerkve. Križ je obseval umetni ogenj in 9 kresov ter poveljevali močnimi streli topičev. — Vsa čast možem in fantom, ki so napravili Bogu in vsem župljanom toliko veselja! — Naj pohvalimo še naše male šolarčke, ki so s sekiro in krampom napravili stezo na našo navpično Kalvarijo.

Evharistični križ

(Podbrezje)

Fantje in možje smo postavili 16 m visok evharistični križ na zgodovinskem Taboru. Križ je viden po vsej župniji in tudi po sosednjih župnijah. Dekleta so spleta vence, da smo ga primerno okrasili. Napeljali smo tudi električno luč, da je ponoči razsvetljen. V petek, po sklepu celodnevne češčenja so ga g. župnik slovesno blagoslovili. Bila je zbrana velika množica ljudstva, ki ve, da je križ je naša luč. — V petek je umrla Franciška Debeljak. Z rajnico je zgubila Černetova družina svojo skrbno, dobro in pobožno mamico. Bog jo je poklical prežgodaj iz te solzne doline. Vemo, da se je rajnica težko ločila od svojega dobrega moža in še živih sinov in hčerk. Bog ji daj večni mir! Domačim naše iskreno sožalje!

Pred kongresom

(Preska)

V Preski se zelo pridno pripravljamo na evh. kongres. Na tiho nedeljo so imeli možje in fantje pripravljeno pobožnost: skupno sv. obhajilo med sv. mašo, med katero je lepo prepeval moški zbor. Toliko moških munda ni še nikoli skupno pristopilo k sv. obhajilu. In sklenili so možje: še gremo v prihodnje, kadarkoli bo kaj takega. — Na cvetno nedeljo popoldne so imeli šolarji svoj pripravljeni sestanek v Društvenem domu. Deklamacije, petje, igra in nad vse lep govor p. Krizostoma je navdušil naše male za evharistični kongres. — Na cvetno nedeljo zvečer je pa vse naše ljudstvo pokazalo svojo vnemo in navdušenje za Jezusa Kristusa. Dež je kar lil, a vendar se je pomikala zelo velika procesija po vasi proti cerkvi, kjer

Onstaf Striša:

VINSKE GORICE

(Dalje.)

Zopetno čuvstvo jo obide, najrajši bi kar zbežala, pa se spomni na očeta. Da zavoljo očeta, zavoljo grunta naj se premaga in naj bo prijazna! Morda ga bo laže odpravila kakor si misli? Skoraj nežno ga pogleda, ko reče s poudarkom in počasi:

»Ne vem, zakaj kaj takega mislite gospod Jerom? Se svoje prve ljubezni nisem poznala, a kakega povoda vam tudi nisem nikoli dala.«

Kazal je zadrego, ko ji je odvrnil:

»Rad te imam in to je vse. Zato te pa želim za ženo. Kar odloči se in kmalu se lahko poročita.«

»Sami veste, da nisem za vas. Prosim, pustite me!« postaja dekle nejevoljno in jeze tardi.

»Zakaj bi pa ne bil za te?« se čudi možakar in jo izzivalno gleda.

Zato ker imam še vedno Bočkajeva rada, zato ker vas ne maram in vas tudi nikoli marala ne bom, zato ker ste za mene prestari. Kajti nad tri križe imate več od mene in to vendarle ne gre!« odgovarja mladenka vedno bolj razburjena in mu pokaže hrbet.

Če pa sem prestar, je tudi očetov dolg pri meni že prestar in izterjati ga bo kar takoj trebal!« zapreti Jerom in se odpravlja.

Jeran hiti za njim, da bi ga pridržal in potolažil, saj se boji, da ga bo Jerom takoj vrget iz hiše ter ga spravil na boban. Pomiriti ga skuša.

»Potrpajte nekoliko! Vse bo še dobro, meni verjemite, da se bo vse uredilo!«

Ne čakam več!« ga prekine razjarjeni snubec in hiti po poljski poti.

Jeranu je pri duši, da zginja s tem človekom njegovo zadnje upanje, da se vse pogreva v nič, da se ruši njegova hiša, poka tramovje in se vse grudi v prah.

Hči tolaži očeta:

»Le pustite ga, naj nam le prodajo kar imamo, bova že živela! Boste vsaj brez tegob in skrbi. Delala bom in se trudila za vas. V bajto pojdeva in šlo bo!«

Starec je obupan, glas mu trepeti, ko hčerko zaprosi:

»Vzemi ga vendar, vzemi ga! Nikar mi ne storj tega! Nikar ne dopusti, da bi naša čestitljiva dobra hiša prešla v tuje roke, da bi našo zemljo obdelovali drugi in uživali njene pridelke! To gorje bi bilo preveč, ta sramota bi bila prestrašna! V duši mi je, da me že živ ogenj, da se mora ostrejšje porušiti in me pokopati pod seboj, čeprav si ne najdem krivde, saj sem se vse svoje življenje pehal in delal, garal in skrbel!«

Jeran skoraj joka.

Milki je obupati, toda odnehati ne sme, ker ve, da greši če se vda, kajti ne sme se poročiti z njim, ki ga ne ljubi in si nakopati prokletstvo, saj ve, da je zakon brez ljubezni dan brez sene koča brez dolga, kakor zadolžena zidana

»Potolažite se vendar, vse bo še dobro! K teti v mesto pojdem. Dobim si službo, a vi si najemite kakšno bajto. Kar bom zaslužila, vam rada pošljem. Morda bo Jože imel srečo? Kaj, ko bi znova pričeli v njegovi bajti? Boljša lesena koča brez dolga, kakor zadolžena zidana hiša! Sicer pa tudi bogastvo ni vse!«

»Bogastvo ni nič, toda svet je vse, zemlja je vse, da veš! Kaj naj počenja gruntn brez grunta. Kakor polž brez hiše se bom plazil po soncu, dokler me ne uniči in raztopi pekoča bolečina in strašno razočaranje! Dekle, hči, nikar me ne zapusti!«

Sklonil je glavo. Debela solza mu je zdrnila po vsem licu. Njegova volja je bila zlomljena, njegov pogum strl.

Milka mu ni odgovorila. Tiho je nekaj delala in premišljevala, kakor bi bila zamaknjena v svoje delo.

Oče jo drami:

»Čemu molčiš? Zakaj ne spregovoriš in ne črhneš besede. Odgovori mi vendar in me potolaži v moji bolečini, ki je pretežka, da bi jo sam nosil!«

»Saj sem vam že odgovorila, oče moj! Služit grem in konec! Da bi imela postati žena Jeroma, tega izkoriščevalca, tega vampirja, Ne, nikoli ne!«

Med tem je zavrnjeni ženin korakal po polju in se skušal pomiriti. Jezilo ga je, da ga je mladenka tako brezobzirno zavrnila. Pa je bil popolnoma uverjen, da ga bo rada poročila. Dolgo je hodil po polju, ogledoval žito, poslušal gostolečega škrlanca in zasledoval njegov let pod nebo.

Ko se je palogoma pomiril, se je zasmelljivo zarežal in se odpeljal proti mestu, kjer je imel svojega odvetnika, pri katerem je takoj posredoval, da je vložil proti Jeranu tožbo, hoteč čimprej izterjati svoj dolg in vržiti očeta in hčerko iz hiše.

5.

Bočkajev Jože je prišel na Stajersko. Spočetka je hodil po mestih in si iskal službo. Menil je, da se za delavnega človeka povsod lahko

je stal krasno razsvetljen euharistični križ. Vas je vsa šarela v lučih, moški zbor je prepeval litanije Matere božje, godba je igrala euharistične pesmi. Bilo je v resnici lepo. Vsa čast ljudstvu, ki je pokazalo tako lepo svojo ljubezen do Jezusa, zahvala našemu g. župniku, ki je dal les za križ in se sam udeležil pobožnosti, in g. tovarnarju Mediču, ki je dal križ impregnirati in polirati — in vsem, ki so se toliko trudili, da se je vsa pobožnost dostojno izvršila.

Razne novice (Mojnik)

Mistični zvon se letos pogosto oglasa. Pokopali smo že lepo število faranov. V cvetu mladosti je umrl bivši večletni predsednik Prosvetnega društva, diplomirani pravnik Tone Hribovek. Ravno ko je hotel stopiti poln nad in idealov v življenje, mu je smrt to preprečila. Z njim je legel v grob setber, ki je v najtežjih trenutkih podpiral zgradbo katoliške misli in prosvete. Naj mu bo Večni dober plačnik! — Posestnici M. Križnik na Brezovici je pogorel hlev in kozolec. Požar je brezdomno zanesla zlobna roka, saj je že preje neki večer našel domači sin na hlevu eno in na kozolcu drugo gorečo svečo v senu. Že takrat je za las manjkalo, da se požig ni posrečil. Upamo, da orožniki zlotinca kmalu izsledijo. — Pa še eno veselejšo! Naš zvonik pri farni cerkvi dobi letos novo ostružje in streho. Hvaležni smo g. župniku kakor tudi stavbenemu odboru, da se je tako pogumno lotil popravila. Delo je oddano in ne bo dolgo, ko bomo imeli nov zvonik, saj je pa že tudi treba, ker sedanji že nikakor ni v ponos Mojniku. — Še to povemo, da smo kljub težkim časom dvignili število Domoljubovih naročnikov za deset.

Drobiž

(Gora pri Vačah.)

Gora ni nora, nor je tisti, ki nanjo pleza. To pot ni bil nihče nori: ne gora, ki sem vanjo, ne nanjo plezal, pa tudi ne jaz, ki sem etikal tam okrog za pirhi in novicami. Je namreč Gora vas, in sicer velika vas, počez in po dolgem gotovo pol ure dolga, če ne več. Varuje jo pred časnimi in večnim opajem sv. Florijana, ki domuje nad vasjo v samotnem svetlišču. Srčkana je ta cerkevica in so Gorjanci nanjo ponosni. Ikal sem sredino te vasi, pa sem jo našel tam, kjer postrežljiva Angelca postreže gostom z radijsko muziko in ljubirniva Francka s dišečimi nagejmi. Kaj drugega so mi naj-

prvo povedali ti Gorjanci, kakor to, da bodo odslužili zanesreč praznovanji sv. Florijana z nedeljsko službo v njihovi cerkvi, ki pade letos na 3 nedeljo po Veliki noči. — Tudi od euharističnega križa na Slemku smo se menili, pa od pobožnosti za fante in moše na Vačah. Rekli so mi pa naj tega ne raznašam po Dorožju. Če že hočem kaj povedati o tem, naj rajši v Dorožju, ki je nalašč za take pobožnosti. Zdelo se mi ta misel kar prava. —

Praznik cvetočih češenj.

(Sv. Gregor.)

Na belo nedeljo 28. aprila je pri nas žegnanje. Pridite, postregli vam bomo z najboljšimi »krofi«. Ob treh pa v cerkveni dom, kjer zapoje pevski odsek štiri lepe pesmice, in v prizori svetovno znano japonsko igrano »Praznik cvetočih češenj«. Igra je zela v Ljubljani največje priznanje in je naš oder prvi na deželi, ki jo vprizori. Videli boste čudovite japonske obleke, maske, pokrajino. S svojo pretrajitvijo vsebino — kritika je imenovala svoj čas to delo »Pesem ljubezni in mladosti, lepo do nebes in strašno do brezna« — bo segla vsakomur v dno srca, zato pridite polnoštevilno, ne bo vam žal!

Euharistični križ.

(Javorje nad Škofjo Loko.)

Na veliki petek smo tudi pri nas blagoslovili euharistični križ. Po molitvah v cerkvi smo šli ob mraku v procesiji s prižganimi svečami h križu, ki stoji na griču nad vasjo. Tam so prvi zapeli »Kraljevo znamenje križi stoje« potem je imel domači župnik nagovor o pomenu križa, za sklep pa zopet pesem »Povsod Boga«. Križ je iz hrastovine, lesa; vanj pa je vdoben datum 28., 29., 30. VI. 1935, ter vdelan kelih s hostijo iz barvanega stekla z lučko v ozadju. Križ sta stekala Zupanc Janez in Luka Petercel, les pa je dal posestnik Dolenc Anton iz Četenerovni.

Križ smo postavili.

(Črni vrh.)

Z veliko vneto so postavili fante in moške na »Kresnem griču« močeno, 12 m visok euharistični križ, da se vidi daleč po župniji. Na veliki petek v mraku se je razvila dolga procesija skoro vseh faranov iz župne cerkve k blagoslovu križa. Kljub precejšnemu vetru, brez katerega ni nikdar na teh višavah, je bil sprevod precej razsvetljen. Slovesnost se je lepo zvršila in bo ostala ljudem trajno v spominu.

Konji so popolnoma splašeni, a v glasu dame ni niti kaj bojazni. Nič ne tarna, ko opazi, da kočijaž zgublja nad konji svojo moč, le radovedna opazuje konja in voznika, kakor bi samo čakala, kaj se bo zgodilo. »Ampak Laci!« se spet oglasi v hipu, ko se konji približajo našemu znanecu, ki z zanimanjem opazuje nemo borbo človeka z zdvijano živadjo.

Bočjak se ozre in opazi na eni strani strmino, ki je spodaj posekana. In pod njo teče reka. Cesta se vije proti reki in potem po strmini. Če bi konja pridržala v reber in se količkaj plašila, bi lahko zdrla čez nezavarovano škarko in nesreča bi se pripetila. To je Jože v trenutku preudarnosti in že se požene pred kočijo, pograhi s krepkimi rokama oba vranca in ju skuša obdržati.

Konja sujeta z glavama divje v nič, se dvigneta s prednjim telesom in že obstaneta kakor prikovana.

Jože se zadovoljno oddahne, stopi pred kočijo in se odkrije.

»Laci! Kdo je ta človek?« vpraša dama v vozu s tujim naglasom.

»Popotnik sem, delavec, ki išče kosec kruha. Samo gori slučaj me je vrgel sem,« odvrne fant.

Obraz starke se razjasni, ko se opravičuje: »Da, da, saj res! Kako sem vendar čudna! Kajne, da sem čudna! Predzrna sem, mi lahko rečete! Tudi vi me niste vprašali, kdo sem, temveč ste prišli in me rešili! Da, rešili ste mene in tudi Laci!« Hvala vam, iskreno bodite zahvaljeni! Naš rešitelj ste!

Pokima mu, ga zvedavo pogleda in nadaljuje: »Pravito, da kruha iščete? Kruha? Da, da,

NAZNANILA

»Cerkvena slavnost v čast Marije, Matere dobrega sveta, nebeške varuhinje misijonske Družbe sv. Petra Klaverja, se bo vršila letos v uršulinski cerkvi na belo nedeljo. Ob 4 popoldne bo misijonska pridiga, katero bo imel vel. g. prior križiškega reda p. Valerian Učak, nato slovesne pete litanije in blagoslov. Vse misijonske prijatelje prisrčno vabimo k obilni udeležbi.

»Cerkveni pevski zbor v Mekinjah priredi na belo nedeljo, 28. aprila 1935, ob pol 4 popoldne v Društvenem domu v Mekinjah narodno igro s petjem v štirih dejanjih »Črna žena«. Vstopnice do bite v predprodaji pri gdč. Reziki Plahutnikovi. — Vstopnina običajna.

»Vesela vest za trzatske romarje. Za romarje na Trsat v dne 18. in 19. maja, s katerim je združen brezplačen izlet z ladjo po morju na olok Krk, je dovoljena polovična vozna tuda do romarskega posebnega vlaka (t. j. do Ljubljane in za Stajerc do Zidanskega mosta) na vseh progah v območju ljubljanskega železniškega ravnanstva. Če bo vsaj 400 romarjev, bodo znašali stroški potovanja s posebnim vlakom samo 145 Din in bo dobil vsak romar med vožnjo 10 Din nazaj. Čl. gg. župnika prosimo, da bi blagoslovili to vest oznaniti s prižnice. Kdor gre z nami, naj se prijavi takoj. Podrobna pojamila v romarskem listu dobi vsakdo zastonj, če sporoči svoj naslov upravi lista »Po božjem svetu«. Ljubljana, Vrazov trg št. 4. »Sveta vojska«.

n Zgubil se je 12. aprila v Novem mestu rjav pes. Kdor kaj ve o njem, se naproša, da to sporoči občinskemu uradu v Brusnicah pri Novem mestu.

Nailepšo nagrado

sprejme človek v starosti, ako si je bil pravočasne utrdil telo zoper starostne hiše. Tako zamore pri dobrem zdravju motriti, kako se morajo drugi boriti zoper slabosti, srčno tesnobo, omotico, glavobol, šumenje v ušesih, delovno nesposobnost, revmatizem, protin in prerano pospenje žil. Pravilno izvedeno vsakoletno spomladansko zdravljenje s pomočjo sokov primernih zdravilnih zelišč osveži vse organe, poživši obtok krvi, ohrani prebavne organe v redu in ščiti zoper prerano staranje. Iz takih preizkušenih zdravilnih zelišč se izdeluje v osemletnem znani Planinka-čaj Bahovec, ki se danes splošno uporablja za spomladansko zdravljenje.

dobi kos kruha. Ko pa je prišel v večja mesta in videl cele množice brezposelnih, je šele spoznal, kako mora biti težka borba za obstanek in kako se morajo ljudje pehati, da samo toliko zaslužijo, da vsaj žive, čeprav morajo še stradati zraven in se zadovoljiti z vsako malenkostjo.

Bil je že obupan. Kako je bilo doma vse drugače! Res je tudi v rodni vasi revščina, toda tu? Doma ljudje ne stradajo, za vsečega se nekaj najde!

Ali naj se zdej vrne? Ali naj takoj obupa? Zasramoval se je. Vztrajati mora, saj ima denar, ki ga je dobil od zavarovalnice za svoj hramček! Res ga ne sme porabiti, da si postavi nov hram, toda nekaj ga vendar lahko potroši za največjo silo. Sicer pa dovolj štidi in samo primerno zaposlitev si mora poiskati, jo bo že kje dobil!

Nekega dne jo je mahnil na poljsko stezo, vodečo proti prijaznemu parku. Naposled je zašel v park. Na pot ni pazil in že se je znašel na široki gladki beli cesti, vodeči proti sivemu staremu gradu.

Ko je korakal počasi po cesti, sta mu nasproti pridržala dva iskra konja, vprežena v starinsko črno popleskano kočijo.

Mladenič takoj opazi, da se je desni konj splašil, saj tovariša divje vleče za seboj. Levi vranec se trenutno upira, a potem zdvija tudi sam.

V kočiji sedi gosposko obložena starostka dama, a sprajda star kočijaž, ki trzajočega obraza vleče konja za vajeti in se zaman trudi, da bi dirjalca ustavil.

»Laci! Laci! kriči starica. »Laci! Ustavite vendar! Potegnite krepko nazaj, saj vendar znate! Laci!«

B-ski:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje)

Naslednji dan, 17. novembra 1915 sem takoj spotočil domačim in znanem v daljaj domovini svoj novi naslov. Na večer sem našel v neki taboriški sobi ujetnika-čevljarja Bajca in hločevarja, ki sta bila s svojo usodo zelo zadovoljna, zakaj zaslužila sta s svojim delom — postrani namreč, ker sta sicer morala čevljariti za rusko armado — marsikateri rubel. Tudi večerjal sem tistikrat pri obeh mojstrih in ne slabo: jedli smo gosko v papirki, zraven smo pritegovali kruhove cmoke in nazadnje smo popili nič koliko — sladkega čaja. To ni ujetniško taborišče, to je hotel »Union«, sem si dejal tisti večer.

Dne 18. novembra 1915 so naznanili prihod brigadirja Zeina iz Omska. Na vse zgodaj, ko smo se spali, je prišlo iz vojaške pisarne naročilo, naj se oddelke Romuni od Slovanov in Poljaki od Čehov. Zakaj je bilo to potrebno, se danes ne vem. Kakor je navada ob takih prilikah, smo takoj začeli s temeljitim čiščenjem vseh ujetniških prostorov, s kidanjem snega in je z drugimi takimi in podobnimi deli, ki so potrebna za dobro urejeno — Potemkinovo vas. Še celo krompir, spravljen, da ne zmizne, pod pričnam, je moral za to jutro »forikate« nekam drugam. Okrog 9 je došel gospod brigadir v spremstvu dveh častnikov, si je ogledal vse prostore in dajal gotova navodila. Nekateri ujetniki so se pritožili, da imajo premalo hrane, zlasti mesa. Brigadir je obljubil taboriško prodajalnico, kjer bodo ujetniki — za denar seveda — lahko dobili vse, kar sedaj pogrešajo.

Čehi, ki jih je bilo precej v taborišču, so bili kaj voljši na meso. Nekega dne so ubili debelega psa in ga odrli. Kožo so prodali krznarju v mesto, meso pa pojedli, deloma pečeno, deloma v guljažu. Dober tek! Morali so radi te pojedine k »raportu«, pa se jim ni nič hudega zgodilo, ker je bila težko gibajoča se »mrcina« menda itak že namenjena smrtnemu strelu. — Še nekaj! Ujetniki smo neredko imenovali Čeha — slovanke jude. Kjerkoli je bilo v ujetništvu kako boljše mesto, je bil Čeh res gotovo

zraven. V taboriški zasilni bolnišnici, v pisarni, v prodajalni itd., povsod so si znali urediti naši severni bratje udobno stališče po geslu, da je Bog sebi najprej brado ustvaril. Izmed vseh narodnosti so imeli Čehi še najraje Slovence. Če je tudi med njimi prišlo včasih do preklarij, je bil vzrok običajno ta, da so bili Čehi na splošno precej bolj hladni prijatelji Avstrije, kot drugi narodi ranjke obdonavske monarhije. Naš Bajc mi je povedal, da so prvo ujetniško zimo v Marijinsku neki Čehi celo hujšali Ruse na Slovence, češ: »Ti so na vas streljali«.

V taborišče v Marijinsku so ruski konvoji (stražniki) kar lepo pripeljali s seboj svoje žene in celo družine. Več tednov so vsi stanovali med nami in dobivali brezplačno hrano iz ujetniške kuhinje, gotovo ne v korist nas ujetnikov. Sicer pa sem pozneje zvedel, da tudi v Avstriji ni bilo zlasti v drugi polovici vojne v omenjenem pogledu nič boljše. Tiste dolge mesece, ko je morala moja družina na Boh. Bistrici dolge tedne životariti takorekoč brez moke, brez sladkorja, brez vsake masti in drugih najnujnih življenjskih potrebščin, ko so avstrijski vojaki hodili razčepani in izstradani izpod Krna in so ruski ujetniki pobirali krompirjeve olupke po bohinskih gnojiščih, ko so se mnogi Bohinjci borili za skromen kos vsakdanjega kruha, — je avstrijski feldvebel blizu bistriške šole s svojo prilicno imel vsega dovolj. Vsak dan mu je ostajalo meso, pečenka, razne dobro zabeležene prikuhe, beli sveži kifljčki in žemljice, najfinerše pecivo in najboljše bohinsko surovo maslo. »Feldvebelov«, ki so na ta in podoben način oškodovali državo in vojaštvo, je bilo v avstrijski armadi nebroj. Menim, da bi morali take in podobne hudodelece v sloveski družbi, čeprav je minulo od tedaj že dvajset let, vse in brez izjeme postaviti pred vojaško sodišče.

Dne 23. novembra 1915 je prišel ukaz: Vsi v »banjo« (kopalnice). Menda ni sibirskega mesta brez javne kopalnice. Kopalnice v Marijinsku je prav lepa in velika enonadstropna stavba. V pritličju sta poleg dveh predsob za obleke, še dve veliki sobi, namenjeni za skupno kopanje, ki je pravzaprav umivanje in še dve sobici za kopanje v vročem zraku (parna kopel). Na levo v pritličju je torej skupna kopalnica za Evine hčere, na desno v pritličju pa enako velika soba za Adamove sinove. Te skupne kopeli v Adamovi obleki, čeprav ločene za oba spola, so za naše kulturno in moralno naziranje popol-

noma nesprejemljive zdravstvene naprave. V prvem nadstropju tega kopalnice je, če nisem pozabil in če se ni že v zadnjih dvajsetih letih kaj spremenilo, kakih 30 sobic, kjer se lahko v emajlirani kadi pošteno po evropsko očediš, dočim dobiš spodaj v skupni kopeli le skledo ter vrelo in mrzlo vodo in se umivaš in polivaš stoji, kakor hočeš. V prvem nadstropju sem opazil tudi z zelenjem in cvetjem ozaljšano dvoranico z mehkiimi stoli, naslonjači in divani, kjer so — za denar seveda — sibirske gospodične ponujale kopalcem razne sladke in druge dobrote. Pripovedovali so mi, da se v sibirskih mestnih kopalnicah vsak obiskovalec I. nadstropja — seveda zopet za denar — lahko skrega s 6. zapovedjo. Take higijene nas Bog obrvarj!

Dne 28. novembra 1915 sem bil prvič v katoliški cerkvi v Marijinsku. Je za polovico manjša od naše hiše božje v Kajnsku in seveda lesena. V zimi ima dvojna okna. Marijinski gospod župnik se je očitno že tedaj boril s krizo, zakaj na nekatera notranja okna brez žip je nalepil časopis »Sibirskaja Žizn« (Sibirski življenje). V cerkvi so trije leseni oltarji: glavni je posvečen sv. Frančišku Serafinskemu, stranska pa Mariji, oziroma sv. Alojziju. Ne manjka revnega Križevnega pota, spovednice, klopi, par banderov, da celo prižnico sem si ogledal, ki je v Kajnsku ni bilo. V zvoniku sta dva mala zvonova.

Tisto nedeljo je prišlo v marijinsko katoliško hišo božjo precej civilistov in okrog 40 naših vojakov-ujetnikov. Mnogi so opravili spoved in prejeli sv. obhajilo. Pri službi božji je na harmonij igral in po latinsko odpeval že imenovani učitelj-ujetnik Kurbasa. Tudi jaz sem poskušal zaigrati par preludijev. Nekam zadovoljen, kot že dolgo ne, sem se vračal tisti dan iz cerkve, zakaj bil sem zopet — doma. Solnce je sijalo, a ivje na drevju in grmovju se ni prav nič zmenilo za oslabele žarke. Pod nogo je škripal trdi sneg. Bil je krasen sibirski dan, ki ne more spraviti v Boga prerojenega zemljana v slabo voljo.

LISTNICA UREDNIŠTVA

»Prijatelj lista«. Dopis je brez podpisa, zato ga ne moremo priobčiti. Pošljite svoj naslov!

Prosimo, da dopise, v katerih naznanjate društvene prireditve, opremite z društvenim pečatom, da se bo mogoče izogniti raznim potegavčinam.

človek ste, čeprav samo kočijaž, ni čudno, saj ste plemiškega rodu! Da, Laci, prav res, Laci! Kočijaž molči.

Pred njimi vstaja grad, velik, siv in mračen. Do vhoda se vrste mogočne platane, ki prehajajo v nizke breze žalujke stoječe ob vrtni poti, po kateri se dospe v poslopje.

Že prekorači grofica z Jožo grajska vrata. Fant kar zazija, ko zagleda sijaj in razkošje, ki tod vladata, toda mirno stopa za grofico v njeno pisarno, kjer ga starka še enkrat ostro pogleda skozi kukalo in mu ponudi stol:

»Prosim sedite! Za mene niste navadni hlapec, mor rešitelj ste, sicer bi vas ne sprejela v tej sobi. Da, da, hlapci smrdijo večkrat po goju in senu, ali ne?«

Jože jo začudeno gleda in ne ve, kaj naj ji reče. Čudakinja se mu vidi, kakor bi ji malo manjkalo.

Starica pa nadaljuje:

»Sprejemem vas za hlapca in kočijaža, ali razumete? Kaj je pri nas treba delati in kako morate vršiti vašo dolžnost, vam bo že razložil Laci, kajti on vse ve, da, vse! Spoštujte ga in slušajte, starejši je od vas in plemiške krvi! Ubogi plemič!«

Preneha in si z dehtečim robcem gre preko oči, na katerih ni videti niti sledi kake solze.

Nato nadaljuje nekam hlano, kakor bi se bila pravkar spozabila, ker je preveč odkrila svojo čuvstveno stran:

»Lacijo hoste pomagali. Dobro vas bom plačala. Sicer imate že zdaj pri meni svoj kapital, kajti vaša dolžnica sem, rešili ste me in zato vas poplačam, nikomur ne maram kaj dolgovati. Da, da, konja ste ustavili. Izbornol

Ampak Laci je starec, da starec je, čeprav tajil Pa kdo naj prizna svojo šibkost?«

Nagnila se je na zaslon in se trenutno zamislila ter nadaljevala, kakor bi bila z duhom odsotna:

»Mladost pač dolgo ostane v sreči, a telo je trohno, gniloba! In to je neumno, kako neumno! Prav zato sem odstranila vsa ogledala. Kdo naj gleda svojo nagubano kožo, če je v duši mlad in veder?«

Skoraj prestraši se, ko vidi, da govori s tujim mladeničem, ki ga je šele danes prvič videla. Hlastno vstane in ga odvede v kuhinjo ter ukaže kuharici, naj mu postreže. Po južini ga še enkrat pokliče in mu razkaže sobe:

»Vsek moj služabnik mora poznati vse grad! Tudi vi ga morate poznati. Pa kako, da ste to storili, saj me niste poznali in niste vedeli, kdo sem?«

»Smatral sem za svojo krščansko dolžnost do sočloveka.«

»A tako? Lepo, res plemenito! Kako pa tedaj, ko ste zgrabili konja za uzd? Ali ste se kaj prestrašili? Kakšen je bil vaš občutek? Povejte mi!«

»Nisem mislil na to, gospe grofica! Zato pač ne vem, kaj sem mislil in čutil. Bal se pa nisem prav nič, kajti bojazen že vnaprej ubije vsak uspeh!«

»Bojazen ubije uspeh! Vidiš ga, kakšen mislec! Pa je prišel in mi rešil življenje. Da, Laci... ta je star, res star je! Danes sem ga spoznala, da je zelo, zelo star, čeprav taji leta kakor aramejskova guvernantka. — Sicer pa, kaj če bi se ubila? No, naposled se vendar vsak kolikor toliko boji umreti, kajne? Seveda se boji! Toda, da je Laci tako star in šibek, si nisem mislila!«

Bočkajev je bil v svoji novi službi prav zadovoljen, toda domače vasi nikakor ni mogel pozabiti. Misli so se mu spet in spet vračale pod okno njegove Milke, v domačo kočjo in na gorice, kjer je stal nekdanj njegov hram. In kadarkoli se je spomnil na Buško in njegovo veliko ljubezen do doma, se je kar zasrdomoval. Da, kako je ta stari berač ljubil svoje rodno selo in ga še ljubi, kako živi v njem in trpi, da ga drugi zasmehujejo in zasramujejo samo, da mu ni treba z doma, čeprav mu je rodna zemlja pogoltnila njegovo kočjo.

Njegova gospodarka je bila čudnaška madžarska plemkinja, ki je bila zelo bogata. S posli ni mnogo govorila razen s hišno Marišo in z Lacijem, ki je bil nekaj posrednik med njo in uslužbenci. Le z Jožo je napravila izjemo, saj jo je rešil in to je vsakič ponavljala, kakor bi se bila bala, da tega ne pozabi in da ne pozabi misliti na hvaležnost, ki mu jo je dolžna.

Čudakinja je želela biti med vaščani bližnje vasi tujka, toda ni mogla biti, saj je prišla kot otrok s starši v te kraje, kjer ji je potekala tudi mladost. Grad je ležal v dolini med vinskim goricami, na katere je bila navezana kakor tudi na vas, čeprav si ni tega hotela nikoli priznati, hoteč vedno ostati na nekaki višini. Vedela je, da je plemstvu odbila zadnja ura, toda ni se hotela vdati in je vztrajala. Ker je imela denar, je lahko ostala v svojem sijaju in vladala svoje posele. A sicer je bila dobra duša in skrbela je tudi za siromašne vaščane, češar pa ji ni smel nihče omeniti. Svojim služabnikom pa je bila prava mati, čeprav se je večkrat silila in ni hotela z nikomur govoriti, kar je potem moral opraviti Laci, da je zadostil kapricam svoje muhaste stare grofice.

(Dalje prihodnje).

Današnja sovjetska Rusija

(Nadaljevanje.)

Po uvedbi načrtnega gospodarstva so seveda uvedli tudi načrtno ljudsko izobraževalno delo. Vsako rusko mesto naj bi dobilo svoje gledališče (večja tudi posebne koncertne domove), nepismenost naj bi se popolnoma odpravila, vsa država naj bi se preplavila in prepregla s kulturnimi ustanovami vseh vrst. Uspehi so bili vsekakor ogromni. Dočim je bilo l. 1927/28. še 46.1% vseh 8—50 letnih Rusov nepismenih, je pa padlo njih število l. 1932 že na 10%, a število čitalnic se je od l. 1927. do 1932. dvignilo od 21.876 na 46.200 (v načrtu jih je bilo le 38.283). Še večje uspehe je dosegel njih tisk, o katerem bomo pa govorili še pozneje.

Seveda nas pa ogromne številke in kričavi naslovi, ki jih širi boljševiška propaganda, tudi ne smejo voditi do pretiranega občudovanja, kajti le premnogo teh stvari je samo na papirju. Tako prištevajo n. pr. k visokemu šolstvu tudi razne »delavske univerze«, katerih je bilo l. 1929. samo v Moskvi 22 in kjer se vrši pouk samo zvečer ali pa v prostih dnevih ter bi jih mogli primerjati komaj našim boljšim — osnovnim šolam. Dalje štejejo sem razne »brezbožniške univerze«, potem univerze za komunistične agitatorje itd., na katerih o kakem resnem znanstvenem delu seveda ne moremo govoriti. Pa tudi če upoštevamo vse to, boljševikom silnih uspehov na kulturnem polju nikakor ne moremo odrekat, le žal, da je ta »kultura« tako hudo — zastrupljena ter ponižana le v tlačana boljševiške stranke.

1. Znanost in umetnost.

Slično kakor šolstvo se je razvijala v sovjetski Rusiji tudi znanost. Kakor so morali kmalu vzpostaviti iz prva razdejano visoko šolstvo, tako tudi niso mogli pogrešati znanstvenikov, čeprav jim slejkoprej nočejo odkazati v javnosti onega uglednega mesta, ki jim po vsej viji gre. Kakor vse drugo, tako hočejo za vsako ceno podrediti tudi znanost in ga vpreči v službo svoje stranke. Trpe le one znanstvenike in podpirajo le ono znanost, ki jim slepo služi, dočim nepristranske znanosti ne priznavajo. Kakor hitro pride nepristranski znanstvenik do zaključkov, ki boljševiškim pogotem niso všeč, ga proglase za buržuja ter za protidržavnega z vsemi posledicami. Tako morajo znanstveniki pogosto učiti proti svojemu prepričanju ali pa pretrpeti vsa mogoča preganjanja. V masah so odstavljali učenjake svetovnega imena, mnoge izmed njih tudi pomorili (zlasti v Ukrajini) ali so jih pa poslali na prisilno delo v kaznijska taborišča. Po visokih šolah so neizobraženi delavci in dijakii zasliševali in preizkušali profesorje glede njih politične zanesljivosti in kdorkoli ni popolnoma soglašal z »znanstvenim« materializmom boljševiške policije, je moral iti. Tako so še l. 1929. v enem samem mesecu (v novembru) odstavili 318 univerzitetnih profesorjev, naslednje leto so jih pa poslali na stotine celo v ječe. Sovjetska država se ne boji ničesar bolj kot nepristranske znanosti in sodbe, zato ju ne trpi. V tem pogledu ne pozna niti najmanjše obzirnosti. Ruska akademija znanosti je uživala nekoč svetovni sloves in ker je bila velika večina njenih članov nekomunistov, je bila boljševikom trn v peti. Ker se je odstraniti niso upali zaradi ugleda v inozemstvu, so zahtevali l. 1929. od nje, da imenuje za svoje člane toliko novih komunistov in izključi toliko starih znanstvenikov (med njimi učenjake svetovne veljave), da bi prišli ti v večino. Ker se je akademija upirala sprejemu nekaterih kandidatov brez najmanjše usposobljenosti, so jo psovali po vseh listih in sam ljudski komisar za prosveto, Lunačarski, ji je grozil z najhujšimi posledicami, ako se takoj ne uklonejo.

Jako pa podpirajo boljševiki tisto »znanost«, ki se pokorno ugneje v njih strankarske ojnice ali pa jim pri naša neposrednih koristi. Ustanovili so nešteto znanstvenih zavodov vseh vrst in razširili so stare. Posebno pozornost so posvetili zlasti kulturnemu dvigu provincijalnih mest, ki jih je carizem tako zelo zanemarjal. Poklicali so v življenje celo vrsto ustanov, ki z vso resnostjo raziskuje neizmerno državo in njene brezštevilne narode, pri čemer so dosegli že jako lepe uspehe, odkrili ogromne nove naravne zaklade, proučili dotlej skoro neznane pokrajine, narode in jezike ter dvignili kulturno stopnjo raznih tujih narodov.

Največje zasluge si je pa pridobilo sovjetsko znanstvo na muzejskem polju. V prvih letih boljševiškega gospodarstva so stremele sovjetske oblasti za tem, da pomelejo s starim značajem Moskve, Petrograda in drugih velikih ruskih mest ter zgrade namesto njih velemera po ameriskem vzorcu (ogromna poslopja za kolektivno družbo). V tem primeru bi morale seveda izginiti neštete stare stavbe visoke umetniške vrednosti. Neizvedljivosti teh načrtov in pa vplivu nekaterih kulturnih ljudi je pripisati, da so oblasti opustile to namero in posvetile so varstvu teh starih spomenikov, ki »naj služijo novim rodovom za svarilo«, celo največjo pozornost. Vsi nekdanji plemiški dvorci večje umetniške vrednosti po mestih in na deželi, kolikor jih ni bilo med revolucijo porušeni, so vzorno ohranjeni in izpremenjeni v nekatere muzeje. V njih so zlasti po zaslugi prof. Grabija skrbno zbrali in vzorno uredili neizmerno umetniške in zgodovinske zaklade, ki so bili dotlej v posesti raznih starih bogatih plemiških rodbin, za katere ostali kulturni svet sploh vedel ni in za katere se ni poprej tudi nihče brigal. Tako je prišla sovjetska Rusija do muzejev, kakršnih ne more pokazati nobena druga država sveta, niti sama Italija. Največja znamenitost je sam Kremelj v Moskvi, od katerega imajo sovjetske oblasti zasedenega le en del za svoje najvišje osrednje urade, velika večina ogromnega poslopja je pa izpremenjena v muzej, ki morda nima para na svetu. Le žal, da so boljševiki zaradi neprestanega pomanjkanja denarja prodali že marsikako nenadomestljivo dragoceno v inozemstvo. Vzporedno s tem silnim dvigom ruskih muzejev sta pa doživela nepričakovano razmah tudi starinoslovje in kulturna zgodovina. Ti muzeji seveda niso sami sebi namen, temveč so stalno dostopni vsemu ljudstvu, ki jih tudi pridno obiskuje.

Tako so doživlele nekatere panoge kulture za boljševiškega gospodarstva čisto nov, nepričakovan razmah. Dočim so druge naravnost usahnile. Ta enostranost je pač posledica duhovne nesvobode, ki je vladala že pod carji in se je pod boljševiki še potostotila. Carizem je bil načelno nazadnjaški in je gledal na vsa kulturna vprašanja le skozi očala pravoslavja in carskega samodržstva, a boljševizem bi rad prednjačil vsem najmodernejšim geslom, kolikor seveda služijo njegovim ozkim materialističnim ojnici in političnim ciljem. Lenin sam je n. pr. še imel nekaj malega zmisla za nepristransko umetnost, toda ostali duhovni krmarji SSSR s prosvetnim komisarjatom na čelu so gledali v njej izključno le propagandno sredstvo za svoje politične in kolektivistične cilje. »Umetnost je sredstvo za podružabljenje čustev«, je dejal Buharin izrečno. Res je, boljševizem rad poudarja važnost umetnosti, a le zato, ker gleda v njej uspešno sredstvo za oblikovanje vsega človeškega mišljenja. Zato grede njegova prizadevanja za tem, da dajo umetnosti tak izraz, ki bi politično čim bolj vplival na ljudske mase. Glavna značilnost boljševiške umetnosti je zunanja mogočnost (monumentalnost), ki naj izraža moč kolektiva in čim bolj zabriše pomen posamezne osebnosti, ki jo neguje »meščanski« umetnost. Lenin je kar odkrito povedal, da je naloga umetnosti služiti agitaciji. In to je najvidnejši pečat vse boljševiške umetnosti od književnosti preko stavbarstva do glasbe.

RAZNO

Vajenci imajo pravico do odškodnine. Obrtni zakon določa v § 267, da pripada učencu oziroma vajencu po enem dovršenem letu učenja odškodnina, ki jo mora plačati obrtnik. Koliko znaša ta odškodnina, bo predpisal z uredbi minister trgovine in industrije v sponozumu z ministrom za socialno politiko in narodno zdravje po zaslišanju trgovskih in obrtnih ter delavskih zborov. Kljub temu določilo opazimo, da mnogo obrtnikov svojim vajencem po dovršenem letu učenja ničesar ne dajo, ker so mnenja, da do časa, ko bo uredba o višini odškodnine izšla, niso dolžni dajati take odškodnine. To mnenje je napačno. Kajti določila obrtnega zakona so že v veljavi in poznajo odškodnino za vajence. Ker višina odškodnine ni določena, so dolžni obrtniki dajati vajencem primerno odškodnino, sorazmerno krajevnim običajem in podobno odškodninam, ki so v nekaterih obrtjih že udomačene. — Vendar bi bilo prav, da bi obljubljeni uredba že izšla in onemogočila igravanje zak. določil.

Kako je z 1% davkom za delavstvo? Kakor znano, je na tožbo nekaterih delavcev radi odtegotovanja 1% izrednega doprinosu na uslužbenški davek, razsodilo upravno sodišče v Celju, da delavstvo ni dolžno plačevati omenjenega davka. Znano je tudi, da se davčna uprava proti tej razsodbi ni pritožila na višjo sodno instance, veld česar se smatra, da je ta razsodba postala za tožitelje pravomočna. Kljub temu pa davčne uprave še dalje izterjujejo ta 1% izredni doprinos. Delavstvo je bilo potom časopisja obveščeno, da je glasom te razsodbe oproščeno 1% davka. Ne zna si pa tolmačiti delavstvo postopanja davčnih uprav, ki ne glede na razsodbo upravnega sodišča izterjujejo ta davek. V kolikor nam je znano, se davčne uprave sklicujejo na to, da ministrstvo za finance na podlagi te razsodbe še ni izdalo odloka, da se 1% davek od delavstva ne pobira. Pri min. za finance so v tej zadevi ponovno posredovale Delavske zbornice.

V dobi krize. Neki slovek modruje: Prav res bi hotel, da postane pes. Bi vsaj drugi plačali zame davek.

25 milijonov dosega število brezposelnih v večjih industrijskih državah.

Naročajte in čitajte naše katoliške liste: „Slovenca“, „Domoljuba“ in „Bogoljuba“! V vsako hišo katoliški časopis!

DROBTINE

SLOVENCA SO UJELI MEHIŠKI RAZBOJNIKI

Mehiški razbojniki so pred več tedni ujeli Lojzeta Vremšaka, pred leti mnogim Slovencem poznane rojaka, ki je skušal ustanoviti novo avtomobilsko delniško družbo z imenom »Adria«, a mu podjetje takrat ni uspelo. Vremšak je zatem odšel v Kalifornijo, kjer se je vadil zrakoplovstva. Kot letalec je bil član družbe, ki je iskala zlato v Mehiki in pri tem poslu je bil ujet ter z njim še dva tovariša. Razbojniki so zahtevali za vsakega izmed njih po 10.000 pesov odkupnine, a oblasti so poslale vojaštvo, da roparje zajamejo. Ko so za roparje postala tla prevročja, so svoje ujetnike spustili brez odkupnine in Vremšak in tovariša so se sedaj vrnili k svojim družinam ter pripovedujejo svoje neprijetne doživljaje tekom ujetništva.

PRED KOM NAJ PRISEŽEM

V svobodnimiselnih državah odstranjujejo vse podobe Križanega ne le iz šol, ampak tudi iz uradov. V nekem kraju je bila poklicana preprosta, a verna branjevka k sodniji za pričo. Ko jo predsednik sodišča pozove, da naj vzdigne roko k prisegi, da hoče resnico povedati, odgovori žena: »Kaj prisežem naj?!« Ogleda se po sobi ter vpraša: »Pred kom pa? Ali pred vami, ki ste človek kot jaz? Ker ji sodnik žuga z zaporom, ako ne pove resnice pod prisego, vzame verna žena rožni venec iz žepa, prime za križec, rekoč: »Tukaj, gospod sodnik, je tisti, pred katerim lahko prisežem.« Vsa sodna dvorana je preprosti ženi veselo ploskala k njeni verni odločnosti.

LISICA GA JE USTRELILA

V mestnem gozdu pri Belem Monastiru se je pripetila te dni redka nesreča, ki ji je postal žrtev tamošnji gospod čuvaj Pundin. Zvečer je v kurnici zasledil lisico, ki je napravila med perutnino veliko škodo. Čuvaj sproži puško in pogodi lisico, ki ni bila takoj smrtno zadeta in se je valjala v svoji krvi. Čuvaj je hotel sprožiti še drugi strel, medtem pa je lisica, ki se je sem ter tja metala, slučajno pritisnila na petelina. Puška se je sprožila in zadela čuvaja naravnost v prsa. Pundin je bil na mestu mrtov.

Močno obokan prsi koš a kratkim vratom ni znak tuberkuloze, temveč kaže na napihajena pljuča ali pljučni emfizem. Tuberkulozi imajo običajno vdrite in ozke preči.

Zavetilec soper bombne napade. Neki francoski izumitelj je zgradil model zaklonišča zoper zračne napade, ki ga ne ruši baje nobena bomba in ki je varno tudi pred atropinimi plini. Zaklonišče se da postaviti na vsako dvorišče in ima prostora za vso družino. Zapre se popolnoma, zaloga ključa pa skrbi za obnovo zraka v notranjosti. Za vsak primer so v njem tudi maske proti atropinim plinom.

Ako zgubiš čast, mnogo zgubiš; če zgubiš življenje, še več zgubiš; ako pa dušo zgubiš, zgubiš vse...

Lasje govore o naši starosti. Dr. E. Carleton Hood je napravil zanimivo odkritje. S skrbnimi mikroskopskimi preiskavami je dognal, da ima vsak človeški las kroge, ki izdajajo njih starost kakor letnice na drevesih. Krogi nastajajo med rastjo las, ki ni enakomerna, ampak tako rekoč sunkovita. Čim starejša oseba, tem počasneje je rasti; in stari ljudje imajo seveda več krogov na laseh nego mladi. — Hood je ugotovil, da ima las 20 letnika na vsako desetletko milijonov šest krogov, las 40 letnika pa dvanaest. Poskusi so pokazali, da je ta starostni znak zelo zanesljiv. Toda dr. Hood hoče s posebnim lasom v reki še ugotovljati, koliko časa je že preteklo, od kar si je dala kakšna oseba

ELEGANTNA
TUDI ZA MAL DENAR!

Tovarna perila in oblek Stermecki, katera izdeluje vso najmodernejšo konfekcijo, je letos zopet znižala cene in sicer:

obleke	Din 42— in Din 69—
kostumi	Din 255— in Din 280—
plašči	Din 190— in Din 270—
bluze	Din 21— in Din 26—
krila	Din 59— in Din 75—

TRGOVSKO DOM
Stermecki Celje
štev. 19
TOVARNA PERILA IN OBLEK

Zahtevajte ilustrirani cenik in vzorce!

ostriči lase, da-li kadi in pije, kako se čuje itd. Če se mu to posreči, bo imela sodnja velika dobitka, zakaj zločinca lahko ostavi kraj zločina brez prstnih odtisov, ne more pa skoraj preprečiti, da bi ne izgubil kakšnega lasu.

Starinske najdbe. V vasi Temako v vinogradu kmetske Cvetkoviča v južni Srbiji so bili najdeni deli nekega spominskega atebra, z različnimi napisi v latinskem jeziku. — V vasi Krupac, tudi v Srbiji, so našli v cerkvi v oltar vstano ploščo, za katero je arheolog in belgradski vseučiliški profesor dr. Nikola Vulić dognal, da je velike zgodovinske važnosti. Na plošči je v latinskem jeziku napisano: »Za zdravje carja — upravnika trške oblasti Publiana, strateg Pautalije. — Pautalija je bila na kraju današnjega Čustendla. — Nedavno so na kraju, kjer se je najbrže nahajal starodavni Turec, nekdanji Piro, našli precej poškodovan marmornat kip, ki je bil globoko zakopan blizu reke Bistriice. Kip predstavlja neko žensko in je po mnenju dr. Vulića delo kakšnega večjega umetnika, prava umetnina. Dr. Vulić je nadalje ugotovil, da starine, ki so bile odkrite na gori Čelčasi leta 1923, izhajajo iz dobe Septimijeva Severa. Pod Čelčasem je prav gotovo še mnogo starin in bode ob prvi priložnosti nadaljevali s preiskavo zgodovinskega ozemlja.

Človek se ne veseli dela, veseli pa se plače, ki jo dobi za delo.

Koliko vode porabijo gozdovi. Prof. Riegler je izmeril množino vode, ki ostane v drevesnih krošnjah po nalivih in je ugotovil, da ostaneta v krošnji smrek dve tretjini te vode, pri bukvah ena tretjina, pri hrastih polovica itd. Ta voda kmalu spet izhlapi. Velika množina te zadržane vode nam postane takoj umljiva, če zremo, da ima bukev s tremi četrtimi metra premera okroglo 119.000 litrov, istoimenske smuke pa celo 20 in več milijonov litrov. S preprostimi merilnimi poskusi lahko ugotovimo porabo vode v gozdu. Bukev zahteva za vsak štirinajski meter listne površine na leto 60 l vode. Hektar bukovnega gozda izhlapi ekvivalent liste na leto 1800 do 2000 kubičnih metrov vode. Hektar gozda iz več nego stoletnih bukev popije na leto celo jezero vode. To jezero bi merilo 100 m v dolžino, 100 m širino in skoraj 30 cm v globino. V ozemljih, ki nimajo povprečno 15 cm letnih padavin, je torej gozd nemogoč — atepe in puščave nadomestijo tu gozd. Že iz teh števil je razvidna ogromna pomembnost gozdovja za krogotek vode, tem bolj če pomislimo, da cenijo celotno površino gozda na zemlji na 43 milijona hektarov! Pri povprečnem izparivanju 1500 kub. m na hektar in leto, bi dalo to 6 in pol milijona kub. m vode. Vse zemeljsko gozdovje pospešuje torej krogotek celega morja vode, ki bi obsegalo 640.000 štirinajških kilometrov pri 10 m globine. To morje bi bilo večje nego Severno morje, ki meri 375.300 štir. km.

»Nemogoče«. Primerov, ko se je beseda »nemogoče« izkazala za napačno, bi lahko navedli nešteto. A so tudi primeri, ko je se izgovarja ne popolni človeški razum, temveč narava a svojimi zakoni. — In takrat je nemogoče res nemogoče. Takšen primer je primer čudežnega stroja, ki se imenuje perpetuum mobile (ali a slovenskim izrazom

»nemirika«) in ki bi naj imel to sposobnost, da bi delal »sam od sebe« vso večnost. Tisoči in tisoči izumiteljev so se bavili že s tem problemom, ogromne sile in vse vrste denarja so šle v ta namen — brezuspešno. Prvi perpetuum mobile, o katerem smo boljše poučeni, je zgradil francoski arhitekt Villars 1225. Bilo je to kolo, ki naj bi teklo samo od sebe s pomočjo klekljev »na rakovo nogo«. A še danes, ko je že davno dognano, da bi se misel takšnega večno delujočega stroja o ohranitvi sile v obraz, je še mnogo ljudi, ki skušajo naravo »premotiti« s pomočjo težnosti, magnetizma, solčne moči itd., a patentni uradi dobivajo še vedno dovolj prijav za takšne stroje, ki se potem izkažejo za bolj ali manj duhovite igrarke z naravnimi silami in — samoprevare.

Ravna drža telesa ne okrepí samo in olepša telo, temveč napravi človeka tudi vrednejšega.

Stari židje in Perzijci po vsej priliki še niso poznali jetike.

RADIO

od 25. aprila do 2. maja 1935.

Vsak delavnik: 12 Plošče, 12.45 Poročila, 13 Čas, plošče, okrog 19 program za prih. dan. — Četrtek 25. aprila: 18 Narodna odbrana, 18.20 Srbohrvaščina, 18.40 Sprehodi po stari Ljubljani, 19 Plošče, 19.20 Čas, jedilni list, 19.30 Plošče, 20 Koncert Učit. pevkega zbora, 20.45 Radijski orkester, 21.30 Čas, poročila, 21.50 Radio-jazz, 22.20 Plošče. Patek, 26. aprila: 18 Filozofski sprehodi, 18.20 Radijski orkester, 18.40 Literarna ura, 19 Radijski orkester, 19.20 Čas, jedilni list, 19.30 Plošče, 20 Večer slovenske glasbe, 21 Večer vsele glasbe, 22 Čas, poročila, 22.20 Plošče. — Sobota, 27. aprila: 18 Radijski orkester, 18.15 Aktualnosti, 18.30 Radijski orkester, 18.50 Voljno in politično poročilo, iz Brna, 22 Čas kjeDaš loz.9. emia rdgove umlhw 19.05 Zun. polit. pregled, 19.30 Plošče, 20 Koncert moškega zbora iz Brna, 22 Čas, poročila, 22.15 Radijski orkester. — Nedelja, 28. aprila: 7.30 Kmetiki vrtič, 8 Plošče in orkester, 9 Versko predavanje, 9.15 Prenos iz trnovske cerkve, 11.50 Obvestila, 12 Plošče, 15 Radijski orkester, 16 Zbogom april! 19.30 Nac. ura, 20 Čas, poročila, 20.30 Osejki spokorak, zvočna igra, 21.30 Čas, poročila, 22 Radijski jazz. — Ponedeljek, 29. aprila: 18 Plošče, 18.20 Zdravniška ura, 18.40 Čas, obvestila, 19 Koncert, 19.30 Nac. ura, 20 Melodije iz »Izgubljenega valčka«, 21.30 Čas, poročila, 22 Plošče. — Torač, 30. aprila: 18 Marija k Tebi... 18.40 Čas, poročila, 19 Radijski jazz, 19.30 Nac. ura, 20 Voljno in politično poročilo, 20.15 Vesel aprilski večer, vmes čas, poročila, spored, 22.30 Angleške plošče. — Sreda, 1. maja: 18 Pogovor a poslušalci, 18.30 Prenos žarnic iz franc. cerkve, 18.50 Čas, poročila, 19.30 Nac. ura, 20 Prenos iz ljubljanske opere.

ALI STE ŽE PLACALI NAROCNINO ZA
»DOMOLJUBA«?

Mali oglasnik

Vaska drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat! Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebitve ali prodajajo svoje pridelke ali izbejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Jesenove deske

3-8 cm debele kupim. Bitene H., strojno mizarstvo, Višmarje št. 77 pri Ljubljani.

Krava, teška 650 kg, sličenka, mendoška s toličkom, naproday. Ant. Vampelj, Dobrova-Lj.

Sono in steno

naproday v Zg. Šiški 11.

Klopca na kmetijo blizu Ljubljane sprejemem takoj. Naslov v upravi pod št. 4641.

Deželne pridelke

proda po najvišji dnevni ceni vsak kmetovalec, če jih oglašuje v malem oglasniku Domoljuba. — Za stalne naročnike polovišna oglasa pristojbina. — Din 250 za vrstico.

Posnemalnike, brzo-parilnice, obročna odplačila pri »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg 25 Sprejememo potnike!

Najboljše obleke,

hlače, perilo itd. kupite zelo ugodno pri Proskoru, Sv. Petra c. 14. Ljubljana.

Trgovski lokal

na deželi oddam. Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 4645

za kloparsko obrt sprejme A. Agnitsch, Novo mesto

Krojarskega vajenca

sprejemam takoj. Vas oskrba v hiši. Likozar Ivan, krojše, Predosije št. 39 - Kranj.

Staro zlato in zlato zobovje

kupujem po najvišjih dnevnih cenah.

A. KATČEŽ, urar, Ljubljana
Miklošičeva cesta 14.

Profesorjeva žena. — Ali ti ni težko imeti tako raztresenega moža? — Ne, nasprotno. Včasih namreč pozabi in mi da dvakrat denar za isto stvar.

Fige, slive in rozine za žganjekuho,

oddaja po najnižji ceni trdnika

IVAN JELAČIN, Ljubljana Emonska c. 8.

Trtne in samodrečne škropilnice.

Trtne škropilnice se dobe od 270 Din naprej pri izdelovalcu B. ZGARNAR, kloparsko, Mirna.

Ravnatelj nasproti novemu vajencu: »Upam, da si zelo častihlepen, moj sin.« — Učenec: »Da, gospod ravnatelj.« — Ravnatelj: »Prepričan sem, da veš, kako se človek prerije naprejš.« — Učenec: »Da, gospod ravnatelj.« Če poroči se-fovo hčerko.

Kaj pripovedujejo slov. pregovori o »delu«?

I. Sakelj

Ako nimas drugega dela, hodi vrata vrteti! Ako nimas drugega dela, pojdi hišo razkopavati, pa boš imel dosti dela.

Blazeno je mnogo ročic (delavcev), a prokletu mnogo žilic (jedcev).

Bolje je delo pred seboj storjeno kakor za seboj puščeno.

Brez dela ni jela.

Brezdelnost je mati vseh pregreh.

Delaj in moli vsako ob svojem času.

Delaj, kakor da bi večno živel, moli, kakor da bi jutri umrl.

Delo, ki ga danes lahko storiš, ne odlašaj na jutri.

Delavec je kruhovec.

Delavec je vreden plačila.

Delati in moliti nikdo ne prepoveduje.

Delo beli jelo.

Delo hvali mojstra.

Delo je ravneja last, bogatemu v čast.

Delo kaže se samo.

Delo krepi naše telo.

Delo pridnih rok blagoslovja Bog.

Dobro počitek je pol dela.

Dobro začetek je pol dela.

Dobremu delavcu se ne odseka roka.

Dobro delo se ne da prehiteti.

Dobra družina vsedkar najde delo.

Dobro orodje delo skrajša.

Dobro orodje — lahko delo.

Dosti dela, malo jela (ali: kruha).

Hrana je delavcu prva plača.

Jela ni brez dela.

Kakor je delal, tako je završil.

Kakor se lotiš dela, tako se ti odseda.

Kakor starci delajo, tako se mladi uče.

Kar ljudje radi store, to jih lahko stane.

Kar tebi ni drago, ne stori drugemu.

Karkoli delaš, delaj previdno in glej na konec!

Kdor dela brez božjega blagoslova, cepi mladiko na suho drevo.

Kdor delati noče, naj strada.

Kdor drugemu dobro stori, sebi spravlja.

Kdor je hiter pri delu, je tudi pri jelu.

Kdor ne dela, je brez jela.

Kdor ne dela, mora krastiti, ali krave pasti.

Kdor ne dela, pa platno prodaja.

Kdor poleti ne dela, pozimi strada.

Kdor se dela boji, alabo živi.

Kdor se dela brani, hitro strada.

Kdor tuje delo gleda, svoje pozabi.

Kjer se lahko pridela, malo se dela.

Komur se delo ne pristudi, pošteno ga preredi.

Malo dela — malo jela.

Mlad se navadi, a star dela.

Mnogo dela pa malo jela.

Naglo storjeno — gotovo skaženo.

Ne zaupaj možu, ki ne zna, kaj dela.

Ni jela brez dela.

Nič ni težko, kar radi storimo.

Od dela ni debel, od leže ni sit.

Od poštenega dela ti ne bo krona z glave padla.

Po delu plačilo.

Po storjenem delu človek sladko počiva.

Pri delu toliko opravi, kolikor žaba pri orehu.

Rajši stokrat umreti, kakor delati žive dni tlako ponočnemu gospodarstvu.

Sam delal, sam jedel, sam pil.

Svet delo sicer slabo plačuje, ali kdor dela v edinščini, ne vzdihuje.

Toliko je on za delo kot govno za brusa.

Toliko ve temu delu kot žaba lešniku.

Treh reči se človek ne sme braniti: dela, kruha, spoznati Boga.

Vse blago za delo naproday.

Za vsako delo roke, za vsako jed zobe.

Z Bogom začni vsako delo, pa bo dober tek tmelej; z Bogom delo dokončaj, pa boš prišel v svetel raj!

Svilo in raznovrstno manuelturo za poletje nudi (dr. uradnikom tudi na obroke) **Oblatnica za Slovenijo**, Tyršova cesta 29 (hiša Gosp. zveze). Do preklica vzamemo v račun hranilne knjižice Zadrugne zveze.

KAJ BI MORALA VEDETI VSAKA MLADENKA

»Nikar ne obupavaj, sem dejala, kaj takega se primerja mnogim dekletom. Stvar pa same čisto poslabšajo, to počenjajo. Zar si dobro. Vedela je, da sem uganila vzrok njenega obupavanja. Občutila je, kakor da bi bila zavržena, ker je imela temno in orenjevo kožo z razširjenimi žilami in zajedalo.

Za vedno se rade vse vseh uspek svoje polti tako, da bo Vaša koža postala bela, čista in lepa, samo po naslednjem lahkonem in cenener načinu. Uporabljati vsako jutro pred pudranjem kremo Tokalon. bele barve (ni mastna). Njene dragocene sestavine, ki čistijo, osvobodijo ter napenja kožo, učinkujejo naravnost magično tudi na najgrš polt. Te tneh čiste navdušeni nad svojo drakestio.

Ta enostaven recept je prinesel mnogim mladencem lajšanje in srečo — kar ve vsaka mater. Poizkusite kremo Tokalon bele barve, se danes.

BREZPI AČNI VZOREC: Vsak čitatelj tega lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder Tokalon različnih nijanz. Pošljite Din. 5.— v poštini znakah za poštino, omot in druge stroške na naslov: Hirt-Mayer & Co. Odio 21-D, Zagreb, Praska ul. 6.

Sitno. — V nekem kraju je bil te dni sejmaki dan. Zastopstvo neke tovarne za bencin in motorne olje je za to priliko razpelo čez ceste slavoloke z reklamnimi zastavicami. Ker je pa porabilo izposlovati si policijsko dovoljenje, je zahtevala policija, naj te zastavice odstrani. Zastopnik se je podal nato sam k policijskemu upravniku in ga mlo prosil za naknadno dovoljenje. Upravnik mu ga je končno dal z besedami: Izjemoma vam dam naknadno dovoljenje, morate pa napraviti stvar tako, da se ne bo videla.

Za žganjekuho brinje. Ige, rozine in slive oddaja po ugodnih cenah **FRAN POBAČNIK** d. z o. z., Ljubljana, Tyrševa cesta 28. Javna skladišča (Belikan)

V vsako hišo »Domoljuba«!